

విజయవాడ నాటికలపత్రిక

౨౧౪౭౧

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 6. } చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 4 వ తేది శుక్రవారము } NO. 3.
 సంపుటము. ౬ } సిద్ధాద్ధి నామ సంవత్సర చైత్ర మాస శుద్ధ చవితి ర. } సంచిక ౩

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము

వెల స్వల్పము
 తల నొప్పులకు
 వేరు పొందినది.
 గుణము లేకుండిన
 మీ వైకము మీకు
 ఇయ్యబడును.
 వనమూలికలచే
 చేయబడును.
 సువాసన గలది.

గుణ మధికము
 పంచభాషను
 చూచి కొనిన
 మోస ముండదు.
 ఒకసారి పరీక్షించి
 చూడుడు.
 చక్కని డబ్బీలో
 వెల రా ఆణాలు.
 అన్ని దుకాణముల
 లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డిపో,

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

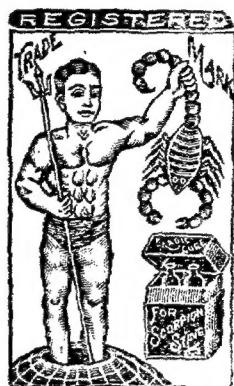
109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి.

నర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ షాపు)

528

మృత్యువారు సంతోషముతో పోవుదును.
 ఈమందును నుభవించువారలకు నూ 100 పాకం.

ఇది ప్రతి వీక్షించువారలను దుండ
 వలసిన ముఖ్యమధము. అన్ని
 మూలములు, తేలియైద్యులచే పొగ
 త్రావించబడుచున్నది. ఎన్ని దినము
 నుంచినను నుండు గుణములును
 తెలుసగు మాత్రమే కాక ఎలక,
 మక్క, పాము, ఇట్టి మొదలగు
 విషజంతువుల కాటులకు నుభవించి
 గింపును. వెల పాకట్ 1-కి 0.8-0
 పోస్ట్ 0.8-0. 1 డబ్బా పాకట్
 వెల రూ 5-0-0. పోస్ట్ జీలు.

కొరపాటి 2 ప్యాకెట్లు తిప్పించుకొనువారికి పోస్ట్ డివాం
 కర్తబలము 100కి 25 మాపాముల కొనుగడ నియ్యబడును
 పిరుకాము:— ధన లక్ష్మి కంపెనీ,
 109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి.

ఉచితము! రూ. 3000. ఉచితము!

వివరములు కొరవారికి తెలుపబడును.
 ఏజెంట్లకు మంచిక మీషను నియ్యబడును.
 అడ్రెసు:— ధ. ఎం. కర్నా ఆంధ్ర కంపెనీ,
 1527 పోస్టు తాణెలంక, గోదావరి జిల్లా.

మంచి లాభము.

మా త్రయ్యగారి ప్రఖ్యాతిచెందిన కాబూలు
 తెల్లనియించు 10 తులముల పెట్టె 1-కి రూ. 1-0-0.
 ఇనాం! ఇనాం! ఇనాం!
కాశీలో మూడుదినములు
 ఇందు కాశీలో చేయవలసిన యాత్రలను
 వివరముగా చెప్పబడుచున్నది.
 విలాసము:— 1827
 కే. ఎస్. ముత్తయ్య ఆంధ్ర కంపెనీ,
 సింహపురము, కాశీ.
K. S. Muthiah & Co.,
 Silk House, Benares City.

మోహినీలెలము:— శ్రీలక్ష్మిపురుషులు వాడుటకు యోగ్య
 మైనది. మెదడుకు చలనజేయును. మెదడుకు రాలకుండును.
 మెదడుకు నుభవుజేయును. ముసాననగలిగి యుండును. 0-12-0
 అమ్మతాంబూలు శిషా, బొంబాయి అండ్ న్యూఢాను

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
 ఆరోగ్యమును కాల్వలనుభవమును పొందుట స్వా
 భావికమైన కొన్ని విధముల అనుసరించుటవలననే కలె
 గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యవృద్ధ
 మును కలగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపఱచును, ఆ
 యుర్వర్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా
 నీయబడును. పోస్టుచార్జి యే మే భరించి పంపెద
 ము. వెంటనే వ్రాయుకోరెదము. (219)
 వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,
 ఆలంకనిగ్రహ బోషధాలయం, 157, బ్రాహ్మ్యవ్రాహ్మ

100 మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసనకలిగిన 126

(రిజిస్టర్డ్) ఆటో డిల్ బహర్ (రిజిస్టర్డ్)
 కాబడినది కాబడినది

ఇప్పటికాలపు రుచికరమైనది. పాటిలేని మనోజ్ఞులగు సువాసనగలది.
 ఆల్కహోలుగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకనే నిర్మము
 చేయబడిన కేవల పుష్పసాము.
 నీ కుకాలపై కొన్ని విధులు చిహ్నకరించినచో, మనోగ్య
 మగు సువాసన నిష్పలమగును.
 ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో నుండును.
 (చిన్న సైజు ఆర (డాం) సీసా 1-కి రూ 0.8-0
 మధ్యగకం సైజు 1 (డాం) " " 0.12-0
 పెద్ద సైజు 2 " " 1.4-0
 పెద్ద సైజు 4 " తేక డబ్బు " 2.0-0
 వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0.6-0, 3 బుడ్డు 0-14-0 ప్రత్యేకము
 కలెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిపాత్రులలోను దొరకును. దీనికి
 అనేకమగు నకలు సింట్లు కలవు. కావున తాము కొనుగడు సీసావైన
 ను, కాద్దవైనను ఆటో డిల్ బహర్ ను మేము పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో
 డిల్ బహర్ యొక్క గుణములను పరిశీలనచేయగోరుచు రీ దిగువవారికి
 వ్రాసినచో అజాకిమత్తు గల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోస్టుచార్జి:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ ఆంధ్ర కంపెనీ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి.
 మదరాసు యేజెంట్:— మెహతాపురమో త్రయ్యగారి, చైవాబాద్ రోడ్, మదరాసు.

మలను చందనము

(1251) పెగోగమునకు మహారాజు
 మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికి
 తెలియదు. మత్తము లేదు. పిచికారి
 మున్నగు కఠినవికృతల వనలేదు. రుచ్య
 మైన మా మలచందనము ఎలుపు
 తెలుపు, కచ్చ అను మాడు విధముల
 పెగోగమును మాడుతూటలలో నున్నను. డబ్బీ 1-కి 2.0-0
 కంభర్వహర్షసి, రాజమండ్రి.

శ్రీకృష్ణ భారతము 1511

కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి కాశ్మీ గారిచే మూలా
 నుసారముగా నుభవితైలి రచింప బడినది. ఇందు వన్నయాదుల
 భారతమున తని కథ రెన్నో కలవు.
 1 వ సంపుటము (అదిభావ్యములు) వెల రూ 3-0-0
 2 వ సంపుటము (అరణ్యభర్యము) 3-0-0
 3 వ సంపుటము (విరాటోద్వాగములు) 3-0-0
 పోస్ట్ కోనువారే భరింపవలెను. వైపుస్తకములు రా
 యల్ సైజు గ్లాజాకాగితము కాలిపోయెను. వలయువారు:
 మేనేజరు, కల్యాణి పుస్తక, రాజమండ్రి అని వ్రాయవలెను.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల బందరు.

[స్వకీయ విలేఖకుని యొద్దనుండి]

మచిలీపట్నము, మార్చి 30:— ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయొక్క పాలనముగూర్చి మార్చి 1-వ తేది చెన్నపురే నొక పత్రికలలోను, ఆంధ్రపత్రికలలోను, ప్రజానంద సూరిశాస్త్రి గారికొక వ్యవహారము ప్రకటించియున్నారు. అందు మాకు విధములగు దోషము లుద్ఘాటించబడి యున్నవి.

(1) కళాశాలాధికారులు అక్రమముగా వర్తించుచున్నారు. పాలకసంఘమువారి నియమములను ఉదాసీనమున పాటించుచున్నారు.

(2) పాలకసంఘముయొక్క సభ్యులు కడవిప తొమ్మిది వేలముండి మాత్రము. ఈ సంఘపు కార్యదర్శి పట్టాభిసేతారామయ్యగారును మిక్కిలి నందున వీరు పాడినట్లు వారు పాడుదురు.

(3) పట్టాభిసేతారామయ్యగారును మరలతావు గార్లకు వ్యతిరేకముగా కడవి ను పాఠ్యముల యద్యోగముల దక్కవు. గోపాలకృష్ణయ్యగారు మున్నగువారు వీరును వాదరణము, అక్రమములననే పనులు మానుకొనిరి.

ఇట్టి ప్రశ్నలకు సమాధానము లిచ్చుటకు కళాశాలాధికారుల అనాదరణము, అక్రమముల నలన సభ్యులముల మానుకొనివారిన జోన సీతారామారావు ఎమ్. ఏ. బుక్కపట్టణము నరసింహాచార్యులు బి. ఏ. పింగళి వెంకయ్యగార్ల కంటే దగినవారు లేరు. వైద్యముల నాలోపించిన నూరి శాస్త్రిగారి యుద్దేశములను బహుముఖ్యములు.

సీతారామారావు గారు.

వీరు తమవని మానుకొనుటకుగల కారణములను వెలుపుచు మొన్నటిరోజున హిందూపత్రికకును, ఆంధ్రపత్రిక, కృష్ణపత్రికలకును మొక లేఖను వ్రాసినారు. దీనిలో, తాము పరిమానుకొనుటకు గోపాలకృష్ణయ్యగారు చేసిన పక్షముడయే పరిపాలకరణ నని చెప్పియున్నారు. ఇందువిషయమై మాకిరువురకు నిసంభావణము జగిలెడి.

నేను:—దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు మిమ్ముల నేల వెడలగొట్టలేదుమా?

సీతా:—అయినకంటే నేను నీయిదు. ఎమ్. ఏలో ఆనర్సు సంపాదించినవాడను. వారి కిల్లు గట్టింది యిచ్చిన వాడును గట్టింది యిచ్చుటయును. వారి కధిక చేతన మిచ్చిన వాడును నియ్యవలయును. మానుమంత రావుగారిని సహా దిగి ద్రోసి తాము అధ్యక్షుడవది వహించవలయు ననెడి ప్రయత్నమైన ఆశకలిగి యుండునపుడు వాకి కడవి ను వచ్చి వారల నెల్ల దొలగించుకొని, యుద్దేశము నెరవేర్చుకొనుటయే మార్గము గనుక.

నేను:—ఇందు నిమిత్తమై వారేమి చేసినారు?

సీతా:—గోపాల కృష్ణయ్యగారు గొప్ప తండ్రిజ్ఞులు పరమానందము గారిని కీజబొమ్మగా చేసి ఆడించినారు. వారి తండ్రితన ఎంతవలకు. మిక్కిలిదము. మానుమంత రావుగారికి వాడు, పరమానందము గారికి నాడు, ఈ విధమున భేదములు గల్గించి, మమ్ములను చీలవీయటకు బ్రయత్నించినారు.

నేను:—ఇదిగతకు మానుమంతరావుగారికి, పట్టాభిసేతారామయ్య గారికి మియెడ చాల అభిమానము కలదట. నిజమేనా?

సీతా:—అవును.

నేను:—సూరిశాస్త్రిగారు పంపిన టెల్లిగ్రాములో కళాశాలాధికారులు ఉపాధ్యాయుల ననాదరణము చేయుచునని, వారి కేడియో అక్రమము చేయుచున్నారని చెప్పబడినది. ఇది నిశ్చయమేనా?

సీతా:—నాకు అనాదరణము జూపినగారిని అక్రమము గావించినకాని చెప్పవలెను.

నేను:—మానుమంతరావుగారు తమ యుపాధ్యాయులకు స్వాతంత్ర్యమేమియు నియ్యరట. నిశ్చయమేనా?

సీతా:—(వచ్చుచు) మానుమంతరావుగారు ఉపాధ్యాయులకు అధికస్వాతంత్ర్య మిచ్చినందుననే యిట్టినిబిరతములు కలిగినవి. మా యుపాధ్యాయులలో స్వాతంత్ర్య మధికమై, వ్యక్తిగతకారము, కళాశాలాధికారమును సహా మించిపోయినది. ఎవరినట్లుకు వారు నర్తనస్వరంతురై, ఎల్లరు నధికారము బ్రకటింపసాగుచు, మొక్కరును అధికారమునకు లోబడుట దుర్మతమైనది.

నేను:—మానుమంతరావుగారు గాని, పట్టాభిసేతారామయ్య గారు గాని, కళాశాలయొక్క దృక్పథము నపహరించిన మీ రకగలరా?

సీతా:—అటులు నేను జెప్పవలెను. కాని, వీరితోడు పాటు లేనిది మఱుసటిరోజునుండి కళాశాల జరుగునో లేదో అనుమానము. వారి యంతృత్వమే, వారి కార్యవీక్షయే, వారి నిరంతర త్యాగకీలమే, కళాశాల నింతవలకు నిలువజెట్ట గలిగినది. ఇట్టివారైనై ద్రివ్యాపహరణ దోషము లుద్ఘాటించుట మిక్కిలి పోయము గర్హ్యము.

నేను:—అయితే, మీ రెండుకు మానినాడు?

సీతా:—గోపాలకృష్ణయ్యగారి తంత్రీములననే. ఒక వైపున సానుభూతిని జూపుచు, మఱియొక వైపున పరమానందము గారిని నానై బురిగొల్పుసాగిరి. ఈ సంగతి తెలిసియుండినయెడల నేను మానుకొని యుండెను.

వెంకయ్యగారు

పింగళి వెంకయ్యగారు యానాద్రాస్తావ్యులు. తేజహితై జీవమునై నభిమానము గలవారు. కొంతకాలము ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలో బసచేసినవారు. 23 వ తేది ప్రార్థన వీరి గృహమునకుభోయి చాలనేపు మాటలాడియుంటిని. మా సంభాషణముయొక్క వారము.

నేను:—సూరిశాస్త్రిగారు న్యూ ఇండియా పత్రికలో బ్రచురముచేసిన టెల్లిగ్రాము చూచినారా?

వెంకయ్య:—చూచినాను.

నేను:—కళాశాలాధికారులు ఉపాధ్యాయులకు అక్రమము చేయుచున్నారని అందు గలదు. మీ కేమైన సక్రమము చేసినారా?

వెంకయ్య:—అవును, చేసినారు.

నేను:—ఏమిటి? ఏవిధముగా చేసినారు?

వెంకయ్య:—నేను, నాప్రాణముకు భీమాచేయించుకొన దలచితిని. అందులకు రి రూపాయలు కావలసి యుండెను. నాయొద్ద సొమ్ములేక, కళాశాలవారియొద్ద నన్నుగా నిప్పించుటని పట్టాభిసేతారామయ్యగారి పేర నోజాయి నీలగిరికి వ్రాసితిని. అందుమీద, తాము జబ్బుగానుండి పనిపాటులు చూచుట లేదనియు తమ పని మానుమంతరావుగారికి కదలి చేసితి మనియు, వారి కీముత్తరము నాపిన యెడల గావలసిన సహాయము చేయువరని నమ్ముచుంటి మనియు, బ్రత్యుత్తర మొసగిరి.

నేను:—ఆ మైన నేమి జరిగినది?

వెంకయ్య:—వైపుని పరీక్షై పది రూపాయలు వ్యయమైనవి. నా భీమా కూడ నంగీకరింపబడినది. వారము రోజులలోగా మొదటివంతు సొమ్ము చెల్లించవలసి యుండెను. ఈ సంగతి మానుమంతరావు, సీతాకామారావుగార్లకు జెప్పితిని. వీరు ఇదిగో అదిగో అని కాలము గడపినారు. తుదకు పాలకసంఘమువారు నా కీ అప్పు నియ్యవనిరి.

నేను:—మితోడి యుపాధ్యాయులగు యానాద్రాస్తావ్యులు మీకు సహాయము చేయవచ్చునని విఫారను చేసినారా? చేయనియెడల ఎందువలన?

వెంకయ్య:—చేయలేదు. వారికి నానై ఇవ్వములేదు.

నేను:—ఈద్రవ్యము మీకయ్యవలయు నని వాద్యతయేమైనగలదా? లేక ఇది వారి యిష్టానుసారముగ జేయదగినదా?

వెంకయ్య:—ద్రవ్య మిచ్చవలయునని వాద్యత యేమియు లేదు. వారి యిష్టము ననుసరించి నడువవచ్చును.

నేను:—ఇందు మీకు జరిగిన అక్రమ మేమి?

వెంకయ్య:—పాలకసంఘమువారి పని ముగిసి లేడి పోవుచు రనగా నావ్యవహారమును సభవారి విచారణకు దెచ్చి నందున, వారు సానుభూతిగా యోచింపక వారు ద్రోసివేసినది.

నేను:—ఇందు మానుమంతరావుగారి తప్పుమి?

వెంకయ్య:—దెబ్బియ్యవని వెంటనే చెప్పకపోవుట, పట్టాభిసేతారామయ్య గారు చెప్పిన ప్రకారము చేయకపోవుట, పాలకసంఘమువారు సహా పట్టాభిసేతారామయ్యగారి తేఖరు మన్నింపవలయుట.

నేను:—మానుమంతరావుగారు గాని, తదితర యానాద్రాస్తావ్యులుగాని, అప్పు నిప్పించవమని యాశిగా చెప్పవచ్చును ఇట్టి వ్యవహారమును వారి యిష్టానుసారముగ జేయుటకు నిలుండునపుడు, కావలసిన దృక్పథమును మఱియొకటిబు బ్రకటింపక వీరినే నమ్ముకొనియుండుట ఎవరిది తప్పు?

వెంకయ్య:—ఈ ప్రకారముగా మీరు అనుభవముగా పత్రికకు వ్రాసినవలయుననియే నిమ్ములకు కళాశాలలోనికి దీసికొనినారు.

నేను:—కళాశాలయొక్క వ్యవహారములు దెలిసికొనుటకే నేను కళాశాలలో బ్రవేశించినాను. వారమురోజులలో తిరిగి ఆంధ్రపత్రికా కార్యస్థానమున బ్రవేశించుటకు సంసిద్ధ

ముగనున్నాను. ఇంతకు మీరు మానుకొనుటకుగల కారణమేమి? వెంకయ్య:—పాలకసంఘమువారు నేను గోరింకఅప్పు నియ్యవందున నా యద్యోగమునకు రాజీనామా నిచ్చితిని.

నరసింహాచార్యులుగారు

బుక్కపట్టణము నరసింహాచార్యులుగారు చరిత్రలో బి. ఏ పరీక్ష నిచ్చి, జాతీయవిద్యవై గల అభిమానమునలన ఆంధ్రజాతీయకళాశాలలో బ్రవేశించిరి. వీరు పిన్నవయస్కులు, నిష్కలబ్ధుల మృదయులు; అమాత్యులు. గోపాలకృష్ణయ్యగారి కేడియో అక్రమము జరిగినదని తమ రోషమును వెల్లబుచ్చుచు నుద్యోగము మానుకొనిన వారలలో నొక్కరు.

నేను:—మీకు మానుమంతరావుగా రేమైన రోజుభయము గావించినారా?

నరు:—వెనుక మొకసారి నేను వ్లానులో నుండినది లేచి చూడక, నీ కేల వేళన రాత్రో చెప్పరలినదని మానుమంతరావు గారు నాకు చీటి వ్రాసి పంపినారు.

నేను:—ఇదియేనా మీకు జరిగిన అపరాధము? ఇంకేమైన గలదా?

నరు:—ఇంకేమియు నాకు జ్ఞాపకము లేదు.

నేను:—మీ రెండువలన నుద్యోగము మానినారు?

నరు:—ఇవ్వములేక మానినాను.

నేను:—పట్టాభిసేతారామయ్యగారి పేర మీరు నరసాపురమునుండి వ్రాసిన యుత్తరములో, గోపాలకృష్ణయ్యగారికి మద్దతుగా మీ యుద్యోగమును మానెదమని వారికిని పరమానందము గారికిని ప్రమాదముచేసితి మనియు, ఆ ప్రమాదము ననుసరించి వని మానుకొంటి మనియు, వ్రాసినారు. నిశ్చయమేనా?

నరు:—ఈ సంగతి మీ కెవరు చెప్పినారు?

నేను:—మీరు పట్టాభిసేతారామయ్యగారికి వ్రాసిన యుత్తరములో జూచినాను.

నరు:—రహస్యముగా వ్రాసిన యుత్తరముకు బహిరంగముచేయుట వ్యాధిమేనా?

నేను:—మీ రాజీనామాకు కారణమును మీరే వ్రాసినారు గనుక అది రహస్యము కావలెను.

సూరిశాస్త్రిగారు

పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, సుద్రసేధులగు వెంటపప్పుయ్యగారిపుత్రులు. ప్రకృతిశాస్త్రమునకు బి. ఏ పరీక్షుచ్చిరి. వీరుకొద్దికాలము ఆంధ్రజాతీయకళాశాలలో కూడ బసచేసిరి. ఆంధ్రజాతీయకళాశాలయొక్క లోపములగున్న పత్రికలకు వ్రాయుచున్న వారిలో నొకఁడు. 27-వ తేది వీరిని దర్శించి సంభాషించి యుంటిని.

నేను:—ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయొక్క పాలనము గూర్చి న్యూ ఇండియాపత్రిక మీరు టెల్లిగ్రాము కొట్టినారు కదా?

సూరి:—అవును. కాని, అది నేడ వ్రాయలేదు. పరమానందముగారు టెల్లిగ్రాము వ్రాపిరికొనినట్టి, నా పేర బుచ్చుచుని. నేను వ్రాము మాత్రము చేసినాను.

నేను:—ఆ టెల్లిగ్రాములో కళాశాలాధికారులు ద్రవ్యము నపహరించుచున్నట్లు ధ్వనింపచ్చుచున్నది. ద్రవ్యాపహరణమున కేమైన నిద్రవ్యములు మాపగలరా?

సూరి:—మానుమంతరావుగారికంటే తేజహితై శాఖిలూపుని వైనగాని, కళాశాలవైగాని ద్రవ్యాపహరణదోషమును నేను ఆలోచింపవలెను. అట్టి యనుమానము నాకేమియులేదు.

నేను:—మీరు చూచిందిన యుత్తరములో విద్యార్థులు వార్తాపత్రికల చదునకూడదని రాజీనామాపట్టు బోధనదని చెప్పినారుకదా. ఇట్టిపద్ధతులు తేజహితైద్యయారు కీక్షను గలవు విద్యార్థులకు గా, తేజహితైద్యార్థియాలకు గాని అనుభవముగ కలదుకదా? ఈవిషయములను విశేషవిద్యా లయములలో నవలంబించవలెను పద్ధతు లేనగుచురా?

సూరి:—వార్తాపత్రికల చదునకూడదని, సభలకు బోధనాదని వా ముద్దేశము నాకు. విద్యార్థులు కాలహరణము చేయక విద్యార్థనము చేయవలయునని నాతలంపు.

తక్కిన ఉపాధ్యాయులు.

గోపాలకృష్ణయ్యగారును, వారితో కూడ మఱికొందఱును నుద్యోగములు మానుకొనిన స్వతంత్రముగూర్చి ప్రత్యేకముగా మొక లేఖ వ్రాయవలసియున్నది. వీరు మాత్రమే కాదు. ఆ వెనుక నెప్పుడో మాకు కొనిన వారు సహా కళాశాలాధికారుల అక్రమ పద్ధతులవలననే మానుకొనవలసివచ్చినందు సూరిశాస్త్రిగారు టెల్లిగ్రాములో విరచించినారు. ఈవిషయమై విచారణ చేయుగా వలసివేయగారు, ఎల్. టి.

మదరాసు శాసనసభ.

మొదటి దినచర్య.

మా. బి. వి. సరసింహ అయ్యరుగారు.

ఈ సభాచర్యను సాధ్యమయినంతవరకు ప్రయత్నించు ముద్రపరచినది, వీలయినచో చర్యబరిగిన 15 దినములలో పుగ ప్రయోగించిన యెడల బాగుండు ననియు ఈ సభాచర్య కోరుతున్నా రను నొక తీర్మానము నుపహరించుచు, సభాతీర్మానముల ప్రయోగించుట చాల అలభ్యమగుచున్న దనియు, కడపిన పర్యాయము లేకు నెలల నెలకు ఆలస్య మయ్యు ననియు నుద్దేశించి.

మా. ఎ. నూర్యవా రాయణరావు గారు ఈ తీర్మాన మును బల పరచిరి.

మా. టాను హంటరుగారు.

ఈ తీర్మానమును ఉపసాదించి వినవారికిని, ప్రభుత్వము వారికిని కొలది అభిప్రాయ భేద మే కలదు. "సాధ్యమైనంతవరకు" అనుమాటల విషయములోనే కొంత అభిప్రాయభేదము కలదు. చంద్రము 45 దినములు సకలుమీద పట్టుచున్నది. ఇప్పుడు పట్టుచున్న కాలమును తగ్గించుట మార్గమేమియును తెలియుటలేదు. గత 25 సంవత్సరములది బి. బి. రాజగోపాలాచార్యులు గారు ఒక్కయరు శాసనసభాచర్యను తయారు చేయుచున్నారు. వారిద్వయములలో ఏదైనా తప్పునైనా లేదు; అదృష్టవశాత్తూ, కొంచెముకేర ప్రభుత్వమునాటికి 6 గురు నివేదనలు గలవు. ఉద్యోగిని పేద కుంతో ఆలోచించి ఏమని చేయుటను నిశ్చయించుదము.

దేశ భాషలలోనికి తర్జుమా.

మా. బి. వి. సరసింహ అయ్యరుగారు ఉపసాదించిరి.

మా. రామాచంద్రుల గారు రుద్రపించిరి.

ఈ సభాచర్యను ఈ రాజధానిలో గల అన్నియుల్లు భాషలలోను ప్రయోగపరచెననియు, అనుచర్య ప్రయోగించ బడినంత వేరకుగానే వీటియంద ప్రయోగపరచెననియు ఈ సభాచర్య నూదించుచున్నారను నొకతీర్మానము నుపహరించుచు, శాసన సభాచర్యను ప్రజలకు కలు శ్రద్ధతో గమనించుచుండెడి. యుద్ధమునకు దేశములోని స్థితిను మార్చి, ప్రభుత్వమునాటి కార్యవిధానమును ప్రజలకు ముఖ్యముగా తెలియించుచున్నారని మా. రామాచంద్రుల గారు నుద్దేశించి. శాసన సభాచర్యను దేశభాషలలోనికి తర్జుమా చేయుట ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును భారతము అల నుద్దేశించి.

మా. టాను హంటరుగారు

ప్రభుత్వపు తరపున ఇల్లు ప్రస్తుత మిచ్చిరి:—ఇట్టి తర్జుమలను ప్రజలకు కొనుటలేదు ప్రభుత్వమువారి అనుభవము కలదు తెలియుచున్నది. బి. వి. సరసింహ అయ్యరుగారు ప్రయోగించిన ప్రస్తావనను నేను ఎరుగుదును. ఆసాత్తములో వారు శాసనసభలో నిర్వహ్యములను ప్రయోగించిరి. ఈ ప్రస్తావనను నేను దేశభాషలలోనికి తర్జుమా చేసి రా ఆ ప్రయోగించిరి.

మా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు

"అనుచర్య తీర్మానముల" అనుమాటలను "సాధ్యమైనంతవరకు" అనుమాటల నుంచి బాగుగ నుండును. ప్రస్తుతము దేశభాషల అభివృద్ధిచేయుటకు ఏర్పడిన పద్ధతులు తగినంత ఫలముల నిచ్చుటలేదు. కావున ఈ భారతంతయును ప్రభుత్వమువారివైపునే యుండవలయు నని నుద్దేశించి.

మా. పి. శివరావుగారు

ఇట్టివిషయములలో దబ్బుకొనుట కేయి వెనుకకు తిరుగుదగు. భూమిని సాగుచేయును, ప్రభుత్వమునాటి పన్నుల కట్టు ప్రజలకు, శాసనసభాకార్యవలీరును తెలియవలయును. వారి ప్రతినిధులు శాసనసభలో నెట్లు తయారౌటలను తెలుపుచుండెదో తెలియవలయును. ఈవిషయము శ్రీమము గా నాలోచించవలసిన విషయము. ప్రజలకు రాజకీయవిద్యను గరిపును. ఇందుములముననే ప్రభుత్వము హెచ్చరించవలయు నని కోరుతున్నానని నుద్దేశించి.

మా. చిదంబరమునాథ మొదలి యుగారు

ప్రస్తుతము సాధారణములను ప్రయోగించుట అవసరము. పూర్తిగా సరియైన తర్జుమలను ప్రయోగించుట అవసరమని నుద్దేశించి.

మా. ఎ. నూర్యవా రాయణ రావుగారు ఈ తీర్మాన మును బలపరచిరి.

మా. బి.వి. సరసింహ అయ్యరుగారు: నేను, నాప్రస్తావనను తర్జుమా చేయుటకు, తగిన శక్తిలేక యూరకొనలేదు.

అయ్యరుగారు విశేష భక్తులు అగుటచేత దేశభాషలలో ప్రయోగించవలెను. జిల్లా సంఘసభల చర్యలు గజెట్టులలో ప్రయోగించబడునప్పుడు, శాసనసభా తీర్మానములను ప్రయోగించవలెనుటకు కారణము శాసనసభ. ఈవిషయము యుల్లుమైనదిగాన, ప్రభుత్వమువారు భక్త్యునుననకు లోబడినవిగన విషయము కాదు.

మా. టాను హంటరుగారు

ప్రజలకు అవసరమైనప్పుడు ఇట్టి తర్జుమలకు అవసరమును కల్పించుచున్నాను. నేను ప్రజల రాజకీయవిద్యను నిరసించను.

గవర్నరుగారు

ఈ విషయమును అనుభవముగా ఆలోచించిన యుల్లు మైగ విషయము? ఇప్పుడు చెల్లించువారిల ప్రభుత్వము భక్తులై అవసరము? ప్రజలకు సులభముగా అవసరమైన విషయములు విచ్చినప్పుడు శాసనసభాచర్యను దేశభాషలలోనికి తర్జుమాచేసి ప్రయోగపరచినదని విజ్ఞప్తిచేసినందుల అటులే ప్రయోగించెదము.

ఈ తీర్మానమును వేయకు నెట్లుగా ఒకపాఠము.

దేశభాషల దినచర్యను ప్రతినిధులెక్కువకు వచ్చుటకు శాసనసభలో నున్న అభివృద్ధి చేయవలెను.

మా. బి. వి. సరసింహ అయ్యరుగారు ఏమిదని తీర్మానముల నుపహరించిరి.

(6) అధికార, అసభికారపక్షముల సంఘము నేర్పరచి ఈవిధముల విషయములను పరస్పరము, నిరసించుటకు సభాచర్య చేయవలెను నున్నది.

(అ) కొంచెములో జరిగిన యంతర్వాదములను గట్టిగా వినిపించుటకు, యుల్లుముగా కొంచెము మామటకు వచ్చిన ప్రజలకు వినిపించుటకు.

(ఆ) కొంచెముచర్యను వినిపించుటకు దేశభాషల దినచర్యను ప్రతినిధులకు తెలియజేయుట, అవకాశములను ఈయనకు సభాచర్య గోరుచున్నాను.

(ఇ) కొంచెము సమానేతల కొని దినములలో అసభికార పక్షము కలసికొనుటకును, అప్పుడు ప్రజాభివృద్ధికి సంబంధించిన విషయముల నాలోచించుటకు వనరులను ఏర్పరు పరచుము.

(ఈ) ఒకపాఠము పుష్కలము కలియెకరు చేయుటకు నుండుటకును, సభాచర్యకార్యవిధానములను అలోచింప జెట్టి లోటులను తొలగించుటకు.

ఈ తీర్మానమును ఉపసాదించుచు, కొంచెములో జరుగు విషయములను ప్రజలకు వినిపించవలయును. ఇది యుల్లుమైనది. ప్రజల వినుటకు, సభాచర్యలలో సౌకర్యముల నేర్పరచుటకు దేశభాషల ప్రయోగము అందుటకు, అవసరము కానింతకు. దేశ భాషల దినచర్యను ప్రతినిధులు శాసనసభలో ఎక్కువపండి వచ్చుటకును, వారికి తగిన సౌకర్యములను నేర్పరచుటకును కాన్త్రుమరణము నైపుణ్యము స్థాపనము అవసరమలేదు. ఒక కమిటీగా ఏర్పరచుచు నాలోచించి, తగిన పద్ధతుల నెలకొల్పి దురని నా అభిప్రాయము.

మా. కె. సదాశివ భట్టుగారు తీర్మానమును అనుర దించిరి.

మా. టాను హంటరుగారు

ప్రభుత్వపుతరపున, సభాభాషియ్యులు ఈ తీర్మాన మును అంగీకరించుటకు విచారించుచున్నాను. మా. సరసింహ అయ్యరుగారు నూదించిన కమిటీవారు నాలోచించవలసిన విషయములు, ఈసభాచర్యల విధింపరచునప్పుడే ఆలోచించ బడినవి. సభ్యులున్న భవనములో బాగుగ వినుటకు వట్టిఫలముగా భాగించినదను. 45 సభ్యులను 15 గురు ప్రతికాప్రతి నిధులను భాగించుచు గావించును. 45 సభాచర్యలలో వివరదేదనిచెప్పుట నాకు అశక్త్యుకరముగా నున్నది. ఇట్టి కాన్త్రుమరణము తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు కోరుట లేదు. ఫలము లేకపోవుటయే యుల్లుకట్టము. శ్రీరామప్రతినిధులు ఇల్లులదగ్గర ఫలము కుకలమైయుండు బాధగనుల ఏర్పరచుటకు ఏర్పరచెను. ఈవిషయమై కమిటీవారు చేయు కనలి ఏదయో నాకు తెలియదున్నది. అసభికారపక్షముల కొక ప్రస్తావనాదాకము గలదు. ఈ ప్రస్తావనను విశేషముగా నుపయోగించ బడుటలేదు. ఈ తీర్మానము గారి వివరణలకు అసభికార పక్షములకు విజ్ఞప్తి చేయబడినది. ఈవిషయము: శేరలమును అసభికారపక్షముల విషయము. విశేషసంఖ్య గల శాసనసభ ఏర్పరచుచున్నప్పుడు, మరియొక సభాచర్యల ఏర్పరచుచున్నది. ఒకటి, రెండు వర్సములలో తొందరపడుటకు అవసరమేదయినను శాసనసభ నుద్దేశించి.

(2) (3) క్లాజులు అంధీకార సభ్యులకు సంబంధించిన విషయములు (4) క్లాజు, నిపుణుల తరఫున నిర్వహించబడిన విషయమును సూచించి.

మా. కృష్ణ గావుగారు (2), (3) క్లాజులను తీసివేసి, వై రెంటికిని ఒకే తీర్మానమును ఈ దిగువవిధముగా మార్చుచున్నదను సమాచారము లోనికి. (4) (5) క్లాజులు ఒకే తీర్మానముగా చేయబడినవి.

ఈ సమాచారము, మా. బి. వి. నరసింహ అయ్యగారు రంగీకరించిరి.

మా. బ్రాహ్మపాంతురు గారు

తీగినపద్ధతులను వెలకొల్పవలసినంత స్థితిలో లేదుగాన ఈ తీర్మానమును అంగీకరింప వలసి.

మా. సర్ ప్రాంసెస్ స్పింగుగారు

నీరు హంటుగాని తీర్మానమునకు వ్యతిరేకించిరి.

మా. బ్రాహ్మపాంతురు గారు తమ అంగీకారమును తెలిపిరి.

సభ్యులుగా ఈ తీర్మానమును అంగీకరించిరి.

రెండవదినచర్య

ఈ దినము ఉదయము 11 గంటలకు మదరాసు కాసున సభ సమావేశమయ్యెను.

మా. రా. బి. టి. రంగాచార్యగారు

ఈ రాజధానియందే చదువు గింజల ఎగుమతిని హిందూజాత ప్రభుత్వమువారు తమ అధికారములోనికి తీసికొనుటకు ప్రేరేపణగా పద్ధతుల శిక్షణపరచినదని ఈ సభవారు కోరుతున్నారు.

మార్చి నెలలో జరిగిన కాసు సభలో ఈ తీర్మానము చర్చించబడినది. ప్రజలకు సూక్ష్మమైనవిషయమును నేను కోరుతున్నాను. పాత్రామిక అభివృద్ధికిని, ప్రజల జీవమునకును ప్రేరేపన కాసునముగా తీయగోరుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారు ఈ విషయము అంగీకరించిరి. ఈ విషయములో రాజధానిలోని ప్రజలు చాల తీవ్రముగా ఆవరణతో యున్నారు. చదువు గింజలను హిందూజాత ఖాళీ జన వదార్యములకు అర్హులైనవని. వేరుకొని పంటగూడ చదువు గింజలలో తీరినదే. దక్షిణ హిందూజాతములో విశేషముగ వంతును. చాటికి 11 చొప్పున ఎగుమతి చేయబడుచుండెను. ప్రాంసు దేశమునకు విశేషముగా ఎగుమతి చేయబడెను. సింగపూరులో ఫ్యాక్టరీకలరు. అచ్చటికిండి అమెరికా మొదలగు దేశములు కొనుచున్నవి. ఆయుధము, నువ్వులను నెల ధరలు అమెరికముగా పెచ్చినవి. తీరసవాయిలు ధరలు పోటీయొక కష్టము లేకపోవుటచేతను ధర అమెరికముగా పెచ్చినది. బలమైన ఆర్థిక నియంత్రముల సేర్పరచిన నూతనపాత్రామికనిర్మాణములో ఎక్కువ వనితేయును. బొంబాయి దొరతమువారు వేరుకొని యుపయోగములను పరిశీలించుచున్నారు. రసాయన కాస్త్రము లాకరు వేరుకొని యొక్క పాత్రామిక యుపయోగ అనేకములు గలవనియు, కాగితములు ముక్కుగు పరిశ్రమలకు ఖాళీవదార్యములకు నుపయోగించబడును. ఈ ప్రభుత్వమువారిచేయవలసినవి ఎగుమతి ఆమోదించుటలను, చాలపారపాటు బడిరి. ఆంగ్ల దేశములో ప్రజల హక్కులనుచుండిరి. ఇవట ప్రజలు చాల చిక్కుపడుచుండిరి. పండితులారికి ఈ పంట యొక్క లాభము లేకున్నది. పద్ధతులను వర్తకులను దీనిధరితమును అనుభవించుచున్నారు. విదేశములవారు దీనిధరితమును విశేషముగ వివిధరూపముల పొందుచున్నారు. జపాను దేశములో ఈ పంట పండినయెడల వారు విదేశములకు ఎగుమతి చేయుదురా? ఈ విషయమును రైతువారి సంఘమువారు తెలుసుకొను విచారింపిరి. దాక్టరు స్టేటరుగారు గూడ చదువుగింజల ఈ దేశమునకు ఉపయోగకరము లనియును, ఈ దేశమునండి ఎగుమతి చేయకూడదనియు సూచించిరి. ఈ విషయములో మదరాసు ప్రభుత్వమువారు, హిందూజాత ప్రభుత్వమువారితో ఆలోచింపవలసియుండును. ఎగుమతుల మీద ఎక్కువపన్ను వేయవలయును. అప్పుడు రైతులభారము తొలగును. ఈ విధముగా ఎగుమతులు విదేశముల చేయబడవచ్చును, ఎప్పుడు భారతవర్షము పరిశ్రమలలో అభివృద్ధి కెందును. ప్రజలలో ఈ విషయమే

మా. బి. వేంకటపతి రాజుగారు

నేను ఈ తీర్మానమును జలపరచుచు, ఒక్కసంగతి చెప్పుదును. చదువుగింజలను పండించినప్పుడు వాటిని ఎగుమతి చేయవలయును లేకపోయినదేశములో వాటిని పరిశ్రమల మూలముగ అభివృద్ధి చేసి, విదేశములకు పంపవలయును. జర్మనీ మొదలగు దేశములకు చదువు గింజల ఎగుమతిచేయటకు బదులుగా, చదువునే ఎగుమతి యగునట్లుగా తీగినపద్ధతులను వెలకొల్పవలయును. ఎక్కువసంఖ్యయైన చదువుగింజల ఎగుమతులమీద వేయవలయును. నవీన కాస్త్రపద్ధతులమీద నిర్మణిచేయును.

మా. పుష్పగారు

తీరసవాయిలు కలెక్టరు తాత్కాలికమైనవి. యుద్ధమునకు పూర్వము 277 వేల టన్నుల చదువుగింజల ఎగుమతి కలదు. యుద్ధమునకుముందే రెండుమూడు వత్సరములు. ఎగుమతిగిరినది. తరువాత కొలదిగా పెచ్చినది. కొచ్చిదేశములో 8000 వేల ఎకరముల కొబ్బరికోటలుగలవు. కొబ్బరి తనవారే వేరుకొని యుత్పత్తియైన చదువుగింజల. ఒకటి లేకపోవుట చేతను, యూరపుకు కొబ్బరిచదువు అవసరము లేకపోవుట చేత కొబ్బరి ఎగుమతిలేదు. యుద్ధప్రారంభమున చదువు తీయు పరిశ్రమ ప్రారంభించబడినది. చదువు తీయుటకు విదేశములనుండి యంత్రము గొనికెచ్చుటకు పీలు అయినదిగాను. 1918 సంవత్సరములో నున్న ఎగుమతి సుంకముల ఆదాయము 1917 సం॥ములో లేదు. ప్రభుత్వమువారు పెట్టుబడి పెట్టి పరిశ్రమలను ప్రారంభించవలసిన దని చెప్పిరి. ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింపలేదు. కాని ఈ తీర్మానమునకు వ్యతిరేకింపలేదు.

మా. యాకుబు హుస్సేను

నేను ఈ తీర్మానమును వ్యతిరేకించుచున్నాను. ఈ దేశములో చదువుదీసి, విదేశములకు ఎగుమతిచేసిన చాల లాభము భారతవర్షమునకు కలుగునని వారి యుద్దేశము. మలబాగు జిల్లాలో తాతాకంపెనీ వారు ఈ పరిశ్రమ స్థాపించిరి. వారికి లాభించినయెడల మనము వారిని అవలంబింపవచ్చును. పరిశ్రమను అభివృద్ధి చేయవద్దకులను నేర్పుకొనవచ్చును. చదువు గింజలను కంట్రీలోనేనయెడల లాభము లేదు. యంత్రములను నిర్మించిన దేశక లాభకరము.

మా. మరక్కాయ్య గారు.

వ్యతిరేకించుచు దేశములోని ప్రజలు ఉపయోగించగా మిగిలినవి దేశములకు ఎగుమతిచేయకుండా ఆవుట లాభదానముగాదు. నవ్వును వర్షమును, దీనివలకుల చాల వచ్చును సంభవించును. చదువుగింజలను విదేశములవారు వివిధరూపముల వివిధరూపుల చేయుటయును వివిధరూపములుగా నవయోగించుటయును జేయుచుండిరి. అట్టివిలో హిందువులుండినయెడల, ఈ పద్ధతి ప్రజలకు విశేషలాభకరము.

మా. సర్ గార్డను ప్రేజరుగారు.

ఈ తీర్మానమునకు వ్యతిరేకించుచు వేరుకొనిన ప్రజలు ఖాళీవదార్యముగా నుపయోగించుట లేదు. చదువుగా తీయుచున్నారు. 20 సం॥ రములక్రింద తీరసవాయిలు ఈ దేశము కచ్చినప్పుడు ఆమోదము మున్నగు చదువులతో పోటీగా నిలబడవలసినదే. జపాను, మదరాసునలె వేరుకొని పండించినయెడల విదేశములవారు కొన్నట్లు అమ్ములాభమును పొందుదురు. ఎగుమతిమీద పన్నులు వేసిన ఆదాయము చాల తక్కును. ఇందుములమున ధరలు తక్కును. రైతులు పంటలుకండింపకు. ఆర్థికవిషయములో విషయస్థితి ఏర్పడును. హిందూజాతములో ఎగుమతులమీద పన్ను విధించి, విదేశములనుండి చదువుగింజలను కొందురు. ఈ యూరిలో చదువుయంత్రమును నిర్మించుటకు ప్రభుత్వమువారు మొదలిడిరి. ఇంతలో యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. యంత్రములు గొనికెచ్చుటకు పీలు లేకపోయెను.

మా. బి. కె. రామానుజాచారిగారు ఈ తీర్మానమును వ్యతిరేకించుచు, ఈ దేశములో పరిశ్రమలుగాని, వాటిసంబంధముగ యంత్రములుగాని లేకపోవుటలను, ఎగుమతులమీద పన్ను విధించి, రైతులకు విశేషపన్నుదాడుక మని నాయభిప్రాయము అని నడిపిరి.

మా. కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు.

ఉత్తరదేశములలో చదువుగింజల పండుచున్నవి. ఒకటి లేకపోవుటచేతను, గంజాము, విశాఖపట్టణములలో చదువుగింజల ఎగుమతి తగ్గినది. ఇప్పుడు ఈ తీర్మానపద్ధతి నవలంబించినయెడల, దేశమునకు విశేషపన్నుమును కలుగజేయును. దేశములో ఫ్యాక్టరీలు యున్నయెడల, ఇట్టి ఆటంకములుండవలసి నుడిపిరి.

మా. సర్ ప్రాంసెస్ స్పింగుగారు.

ఈ విషయమై తాతాకంపెనీవారు పరిశ్రమను వచ్చు తీరమున ప్రారంభించిరి. వారిపరిశ్రమభివృద్ధి జూచి, మనమును పరిశ్రమలను వెలకొల్పవచ్చును. తాతాకంపెనీ ప్రవీణుడు తామగు గారు ఈ పట్టణమునకు వచ్చినప్పుడు నేనీ విషయము మాట్లాడినాను. హిందూజాతములో చదువుగింజల ఎగుమతులమీద పన్ను విధించినయెడల, విదేశములవారు ఫెలివైనవివుల గంజానాతికముగ వంతుచున్న చదువుగింజలను కొందురు. ఇందుములమున వారికి పన్నుముకలుగదు. అమెరికాలోను, తేనికాల మున్నగు స్థలములలో, చదువుగింజలు విశేషముగా పండుచున్నవి. హిందూజాతములో వేరుకొనినవి పరిశ్రమగా పండుచును. ఈ తీర్మానము ప్రకారము భారతీయుల కేవల నవ్వుదా యకము

ఇవట చదువుగింజలను ఫ్యాక్టరీలను నిర్మించినయెడల, చదువుగింజల పీపాలుచేయుటకు ఇవట పరికరములుగాని, పీపాలకు గిన అదవులుగాని లేవు. ఈ విషయము పాత్రామికల దైర్యము గారు ఆలోచింపవలసిన విషయము అని నడిపిరి.

మా. బాధ్యుగారు ఈ తీర్మానమును వ్యతిరేకించిరి.

మా. సుబ్బారాయణు రెడ్డియ్యగారు

ఈ తీర్మానమును బలపరచుచు, దక్షిణ ఆర్కాటు, ఉత్తర ఆర్కాటు జిల్లాలలో కొలది వేరుకొనిన బస్తాలు పడి యున్నవి. ఎగుమతి లేకపోవుటలను ఈ బస్తాలు దిగబడి పొయ్యివని మా. సర్ గార్డను ప్రేజరుగారు తెలిపిరి. ఇట్టి యుద్ధ సమయములో ఎగుమతులు లేనప్పుడు దేశములో ఫ్యాక్టరీలు ఉన్నయెడల చదువు దీయుటకు చాల అవకాశ ముండెడిది. ఎగుమతులమీద పన్ను విధించుట యుక్తమని నడిపిరి.

బెజవాడ తాలూకా రైతులసంఘము.

సత్యాగ్రహ ప్రకటన.

ఏప్రిల్ 6 వ తేది ఆదివారమునాడు ఉపవాసమును టకు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. నాటిసాయంకాలము కొలకేలుగడ్డ కొక సభ జేసి రౌలతులెల్లలకు నాడు తమ ఆన వ్యతిరేకి తెలిపెదరు. — అని మాకు తెలిపి వచ్చుచున్నది.

6-వ తేది ఆదివారము నాటిక పరాధన దినముగా వారిది ఉపవాసముల నొనరించుటకు బెజవాడలో ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇక్కడికి ప్రయత్నములు వారుగ నే పొగుచున్నవి.

భారత కాలభటులు: — ఈసంఘమువారు లేవటి

దినమున సాయంకాలము 5½ గంటలకు పొందర్య ముగానూ విచిత్ర ప్రదర్శనములు గానింతురు. అంతకడవిదనాటకమును గూడ ప్రదర్శించబడును. గా. రావులనాద్దరు బి. ఎన్. కర్క గారధ్యక్షత వహించెదరు.

ప్రాముఖ్యం: — ప్రాముఖ్యంపెనీవారు క్రొత్త పని

వాండ్రను జేర్చి, నిన్నటినుండి ప్రాముఖ్యంపెనీ నడపించుచున్నార. ఎగ్జ్యూకునుండి నాన్రీతిరకము 7 బండ్లుపండుచున్నవి. ప్రతి బండియు పోలీసువారితో సంగ్రహించబడుచున్నది. ఈ సమాచారమును వినినతోడనే కట్టుదాయుల నిన్నటి ఉదయమున సమావేశమైరి. బి. వి. కళ్యాణముందరము మొదలి యారగా రుకవ్యసించుచు, ఇంతమాత్రముచే భీతికెందక, విశ్రమత్యముతో వర్తింపవలెనని సభ్యులను హెచ్చరించిరి. కట్టుదాయులు తమకొరకలు సంపూర్ణముగ చెల్లించబడునరకు వనిలో జేరవని పట్టుదలకొడున్నారు. వీరు కొందరుకాసునసభ్యులకు చూపిరి. వారు కూలీలకును, కంపెనీవారికిని సభ్యుల గూర్పుట కై ప్రయత్నించెదమని తెలిపిరి.

ప్రామ్మే సమ్మెకట్టు: — దీనినిగూర్చి యొందించు

టకు నిన్నటిదినమున తిరువల్లి క్లౌడి బీచిరద్ద ఎన్. కస్తూరి రంగఅయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద యొకసభ జరిగినది. బి. వి. వాడియా, సత్యమూర్తి గా. బి. వి. నరసింహ అయ్యగారు, బ్రహ్మణ్యగారు, ఎ రంగస్వామిఅయ్యగారు, చిదంబరముప్పిళ్ల, దండపాణి పిళ్లెగారు యుపసభ్యులయిరి. ఈ క్రిందితీర్మానము లా మోదించబడెను: — “ప్రాము కూలీల సందర్భములకు లగు మోదించుట ప్రాముకంపెనీవారు చెల్లించవలయుటకు ఈ సభ వారు మిగుల వగనుచు ఈస్థితి తొలగింపవలెనని ప్రభుత్వము వారిని కార్పొరేషనువారిని కోరుచున్నారు.

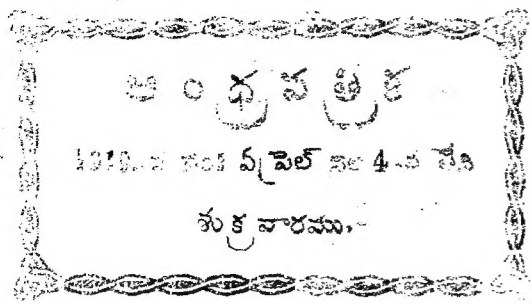
“కంపెనీవారిదివరకు గావించిన పాతర్యములు అత్యల్పములని యాసభవారి భిల్లిసాయకము ఈక్రింది విధముగ కూలీలకొరకలకు చెల్లించవలెనని తెలుపుచున్నారు: —

- (1) కంపెనీలో 5 కర్మరములు పనిచేసినవారికి సంవత్సరమున కొకమాసపు తీరము నుచితముగ నొసంగవలెను.
  - (2) మూడు యూనిఫార్ముల కొసంగవలెను.
  - (3) వర్కు సాఫులోను, బండ్లు నిలుచు తావులలోను పని చేయువారలకు దినము 1 కి 2 అణాల వంతున తీరము ఎక్కువ జేయవలెను.
  - (4) పని చేయు కాలము 8 గంటలకు తగ్గింపవలెను.
- ప్రామ్మే కూలీల సంఘాధ్యక్షుడును, కార్యదర్శియు ప్రామ్మే నేరకులు గారను కారణమున ఈ సంఘమును వరిగ జింపకపోవుట అన్యాయమని యీ సభవారి అభిప్రాయము.
- “కట్టుదాయుల కష్టములను తొలగించుటకై వీరియెడల సానుభూతిగల వారెల్లరును వీరికి తాత్కాలికముగ వని నీయ వలయునని యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.”
- “ప్రజాజీవమునకై యీస్థితిని తొలగించుట కొక సంఘమును నిర్మించి, ప్రభుత్వమువారియ నొకప్పుడు గలగ జేసికొనవలెనని యీ సభవారి అభిప్రాయము.”

ఉకన్యాసము.

దీర్ఘగ్రామరల కాంతి నెలకొనినది దీనికాణములన్నియు
నెప్పటియుట్లు తెరచుబడినవి.
ధర్మి అనిధి కార విచారణ సంఘము వారు నిన్నటినుండియు
విచారణను ప్రారంభించిరి. విచారణ రహస్యముగ జరుగు
చున్నది.

మద్రాసు శాసననిర్మాణ సభ

నిన్నటి మద్రాసు శాసన నిర్మాణసభలో ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానములలో కెల్ల, గా. నరసింహయ్యగారు తీర్మానములు చాల ముఖ్యమయిన వనుట కంతమాత్రము సందియములేదు. జాతీయ జీవితమున కాధార భూతముగు సమస్యను అయ్యగారు సభ్యుల యెదుట నుంచిరి. దేశ భాషలో నుపన్యసించ గూడదని, పెంట్లెండు ప్రభువుగారు వెనుకటి సభలో నుత్తరు విచ్చిరి. కాని, అయ్యగారు గా రే మాత్రమును నిరుత్సాహపడక, నిన్నటి సభలో తత్సంబంధముగు తీర్మానమునే తిరిగి ప్రతిపాదించిరి. శాసనసభలలో, భాషానువాదకులనూ, దేశభాషాపరమైనమును సంక్షిప్త లిపిలో దీసికొనగల వారలను, నియమింపవలయునని, నరసింహయ్యగారు గోగిరి. జాతీయ స్వతంత్ర పాలనము చేకూరవలయుననిన, దేశ భాషలలో రాజ్యాంగ వ్యవహారములు నడుపబడుట యవసరము. అప్పుడుగాని, ప్రజలు పరిపాలనా వ్యవహారములందు శ్రద్ధ వహించరు. ప్రజలు జోక్యము కలుగజేసి కొనని యడల, స్వతంత్ర పాలనము నామ మాత్రావశిష్టము గాక తప్పదు. నియోజకవర్గము విస్తరింపబడనున్నది. ఆంగ్ల భాషాప్రావీణ్యులే నూతన సభల నలంకరించెదరని, విశ్వసించుట కాధారములు లేవు. వ్యవహార పరిష్కాసము గల వారు, ఆంగ్ల భాషాప్రావీణ్యులు గాకున్నను, ప్రజల కష్ట నిష్కారములను చక్కగ నివేదించ జాలియ్యండురు. అట్టివారిని, అన్యభాషాపరిష్కాసము లేదను కారణముచే సభలనుండి నిషేధించుట, ససమంజసమగును. సీటి మ్యునిసిపలు బిల్లులో సభ్యులకు ఆంగ్ల భాషాపరిష్కాసావశ్యకతతో నిమిత్తము లేదని ప్రభుత్వము వారే తీర్మానించి యుండిరి.

నూతనసభల కనుగుణ్యముగు నేర్పాటుల నిపుటినుండియు గావించుట యవసరము. అధికారులకు దేశ భాషలో నభినవేశ ముండుట అత్యవసరము. ఏ కారణముచే నైనను అధ్యక్షులకు గాని, తదితర సభ్యులకుగాని, దేశ భాషలు దెలియనిచో, భాషానువాదకులను నియమించుటచే నీ కష్టము తొలగిపోవును. ఆంగ్ల భాష రాని, అస్సె పర్లకుగాని జ్యూరరులకుగాని కక్షీ దారులకు గాని భాషాంతరీకరించి దెలుపుటకు న్యాయస్థానములందు ట్రాన్ స్లేటరులు ఉండియే యున్నారు. అట్టి ఏర్పాటునే శాసనసభలలో జేయవచ్చును. అయ్యగారు సూచించినటులు, తెలుగు, అరవము రాజభాషయందు ముఖ్యభాషలు. స్పీట్ జరులెందునందు, కార్యక్రమము నాల్గుభాషలలో జరుగుచున్నది. కనడాలో ఆంగ్ల ఫ్రెంచిభాషలలో కార్యక్రమము నడచుచున్నది. ఉత్తర హిందూస్థానమున హిందీభాషలో సభ్యులు పరస్పరము లొసగుచున్నారు. అట్టితరీ, దేశ భాషలలో నీ రాష్ట్రమునందు గూడ కార్యక్రమము జరుగుచో, మిన్న విరిగి నింగిపైవాలదు. శాసనసభలలో నేమి జరుగుచున్నదో, ప్రజలు తిన్నగ గ్రహించ గలుగుదురు. అందుచే దేశ భాషలకు గూడ తగిన యవకాశముల నిచ్చుట భావ్యము. కారవనీయులగు

వేంకటకవిరాజు, రంగాచార్యులు, శివరావుగార్ల తీర్మానము బలపరచిరి. తీర్మానము నామోదింపని కారవనీయులగు రాజగోపాలాచార్యులు గారుగాని, రామచంద్రరావుగారుగాని, రామస్వామయ్యగారుగాని, నరియగు కారణముల జూపజాలక బోయిరి.

ఆంధ్రసభ్యు లీ విషయమై మిగిలినవారికన్న ముందంజ వేసియుండిన భావ్యముగ నుండెడిది. తీర్మానము తుద కోడిపోయినను, ప్రభుత్వము వారికి నూతన దృక్పథమును తెలియజేసి నందులకు, నరసింహయ్యగారు రెంతయు వంద్యులు. దీని నింతటితో విడిచి లాభముండను ప్రభుత్వమువారి నీ విషయమై అవకాశము గలిగినపుడెల్లను, ప్రబోధించు చుండవలయును. ఎంతటి స్వల్పవకాశ మున్నను, దేశభాషలలో కార్యక్రమము నంతను, జరుపుకొనుటకు ప్రజాప్రముఖులు బ్రయత్నించి తమ యవదేశము నాచరణలో జెట్టుచుండ వలయును. అచిరకాలములో, వీరి ప్రయత్నములు విజయము గాంచు ననుటకు సందియ ముండదు. ఇందుకు సంబంధించిన మరయొక ముఖ్య తీర్మానమును నరసింహయ్యగారు ప్రతిపాదించిరి. సభా కార్యక్రమమును దేశ భాషలలో ప్రచురింప వలసినదని, కోరబడెను. ఈ కోర్కెలో సాధారణ మెద్దియు లేదు. స్థానిక సంఘముల కార్యక్రమము దేశభాషలలో గజట్టులం దిదివరకే ప్రచురింప బడుచున్నది. శాసనసభలలో నేమి జరుగుచున్నదో, ప్రజాప్రతినిధులు తమ కష్టనిష్కారముల నెంతవరకు సక్రమముగ వెలిబుచ్చుచున్నారో, ప్రజలు తెలిసికొన మిగుల కుతూహలము జూపుచున్నారు. ప్రజాసామాన్యమునందు, వికాసము రానురాను హెచ్చుచున్నది. ప్రజలకు శాసనసభా కార్యక్రమ మందు తాటులో నున్నయెడల, వారు పరిపాలనా వ్యవహారములను నులభముగ గ్రహించ గలరు.

గా. టాడుపాంటరుగారు, ప్రభుత్వము ఐదు మున జవాబు చెప్పును, దేశ భాషలలో కార్యక్రమము వెలువడవలెనని ప్రజలు గట్టిగ గోరుట లేదని దెలిపిరి. ఇట్టి పనులపై, ప్రజల ద్రవ్యమును వినియోగించుట యవసరమా యని, అధ్యక్షులు ప్రశ్నించిరి. కాని, ప్రజల ద్రవ్యమును వెచ్చించుట కింతకన్నను నుపయుక్తముగు కార్యముండదు. ప్రజలు తీర్మానముల మూలమున, తమ కోర్కెను ప్రభుత్వమువారికి దెలిపియుండక బోవచ్చును గాని వారిలో దృఢవాంఛ లేదని జెప్ప విలులేదు. ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురింపబడుచున్న సభా కార్యక్రమమును ఆంగ్ల భాషా పరిష్కాసము లేని వారెందరో శ్రద్ధతో పఠించుచున్నటుల మాకు దెలియును. కాని, దేశ భాషాపత్రికలు నిండు రిపోర్టులను ప్రచురించుట దుర్లభము. ఉపన్యాసముల నాంగ్ల భాషా సంక్షిప్తలిపిలో గ్రహించి, అప్పటి కప్పుడు తెలుగులో తర్జుమాచేసి పూర్తిగ ప్రచురించుట వ్యయప్రయాససాధ్యము. అక్కడికిని, దేశభాషా పత్రికలు, శక్తివంచనలేక పాటుపడుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారి వనిని నులభముగ కొన సాగించవచ్చును. ఆంగ్ల భాషలో నుపన్యాసములను పూర్తిగ వ్రాసిన పిమ్మట, వాటికి నెమ్మదిగ భాషాంతరీకరణము గావించవచ్చును. ఇక్కార్యము నెరవేరకుండుటకు, ప్రజల కోర్కెలు వెలువడకుండుటయే కారణముగూచో, ప్రజ లెల్లరు తమ దృఢవాంఛను ప్రభుత్వము వారికి వెంటనే దెలిపి కామ్యార్థసిద్ధి బడయగోరెదము.

శాసనసభ్యుల యవన్యాసములు బాగుగ వినిపించుటకును, దేశ భాషా దైనికపత్రికలు తమ

ప్రతినిధుల బంపుటకు వీలగునటులను, తగిన ఏర్పాటుల జేయవలయునని, నరసింహయ్యగారు తీర్మానము తుట్టుతుడ కంగీకరింప బడెను. ఈ పత్రికకు చాల కాలము వరకును, ప్రతినిధి సంపుట కవకాశ మియ్యబడలేదు. ఇప్పుటికిని, దేశభాషా పత్రికల కన్నిటికిని ప్రతినిధుల సంపుట కనుజ్ఞ యొసగబడలేదు. ఇకముందు నుండియు, అట్టి యిబ్బంది తీరునవి యాహింప వచ్చును. పరిపాలనాధికారము గల వం చాయతుల నేర్పరుచుటకు, శాసనము గావించవలెనని, గా. శివరావుగారు దెచ్చిన తీర్మానమును, ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుట, ప్రజలకు సంతోషకరముగ నుండకమానదు. ప్రభుత్వమువారిందులకు వందనాహ్వాలు. 1919-20 సంవత్సరపు కడసారి బడ్జెట్టు, గా. టాడుపాంటరుగారిచే చదువ బడెను. ఈ బడ్జెట్టులో కొలదిరూపులు గలవు. వైద్యము, ఆరోగ్యముక్రింద, సంచారవైద్యులను నియమింప వలయు నను, గా. కృష్ణారావుగారి తీర్మాన మంగీకరింప బడుటచే ఇందుకుగాను, 10 లక్షల రూప్యము లధికముగ చేర్చబడెను. ఆరోగ్యముక్రింద, గా. రామచంద్రరావు కంతులు గారు నిమ్మజాతుల గృహనివేశముల సౌకర్య నిమిత్తము జిల్లాబోర్డులకు గ్రాంటుల నీయవలయునని జేసిన సూచన అంగీకరింప బడియుండెను. దీనికిగాను 1 లక్ష రూప్యము లధికముగ చేర్చబడెను.

నిమ్మజాతుల జేమప్రవర్తనము కొరకు, ప్రభుత్వమువారు ప్యాడిసను గాని నియమించిరి. ప్రజల, ప్రభుత్వ ప్రయత్నములు గలసి నిమ్మజాతుధర్మమునకు తోడ్పడవచ్చును. యాత్రాస్థలములలో పారిశుధ్యపు టేర్పాటుల జక్రీవరచుటకు, గ్రాంటుల నీయవలయునని, గా. శివరావుగారిచే గావించబడిన సూచన అంగీకరింపబడి యుండెను. అందుకొరకై లక్షరూప్యముల గ్రాంటు బడ్జెట్టులో జేర్చబడెను. చిత్తు బడ్జెట్టులో నిలువ 208. 19 లక్షలు జూపించ బడియుండెను. ఇది పుడు 7. 16 లక్షలు తగ్గించ బడుటచే, నిలువ 196. 09 లక్ష లగుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఆదాయపు కన్నుల వేయదగిన మొత్తము 1000 నుండి 2000 రూప్యములకు హెచ్చించుటచే, యిందు క్రింద రాష్ట్రీ యాదాయము తగ్గుదల జూపుచున్నది. ఆదాయములో 7. 87 లక్షలు తగ్గుచున్నది. వ్యయములో .77 లక్షలు తగ్గుచున్నది. ఇందుచే మొత్తముమీద నిలువలో 7. 10 లక్షలు తగ్గిపోవుచున్నది. వ్యయములో పైన జెప్పిన మొత్తములుగాక కలవుబాధ తొలగించుటకు లక్షరూప్యము లధికముగ నొసగ బడినవి. బడ్జెట్టుపై చర్చను నిరీక్షించెదము.

ఎన్టీయూల్యాండు శాసనము

ఈ శాసనమును సవరించుట కుద్యమించెదమనియు, యిందు కొరకై రివిన్యూబోర్డు వారితో యోచించుచున్నారమనియు, నిన్నటి శాసనసభలో రామనాథపురపు రాజగారికి, ప్రభుత్వమువారు జవాబిచ్చిరి. ఈ శాసనా పరిపాలనము గూర్చి, 1917-18 సంవత్సర నివేదిక మిప్పుడు ప్రచురింపబడినది. ఇంతటి యాలస్యము బనికిరాదని, ప్రభుత్వము వారు రివిన్యూబోర్డు వారిని మందలించుచున్నారు. వీ రీ లోకుమును కలెక్టరులపై జెట్టుచున్నారు. 15 ఆగస్టు కలెక్టరుల రిపోర్టులు జేరవలసిన అంత్యదినముగాగ, కర్నూలు కలెక్టరుగారి రిపోర్టు అక్టోబరు 1 వ తేదినను, విశాఖపట్టణ

ఇపు కలెక్టరుగారి దిపోట్టు 18 వ ఆక్టోబరు తేది నను, గుంటూరు కలెక్టరు గారి నివేదికము 8 వ నవంబరు తేది నను జేరినదట. ఐ. సి. యస్. యుద్వోగుల సౌమ్యవమున కిది నిదర్శనమని తలచ జాలము. 1327 వ ఫసలీయందు కన్న, 1326 వ ఫసలీయందు, వ్యాజ్యములును, దరఖాస్తులును గూడ తగ్గుదల జూపినవి. కర్నూలు, బళ్లారి, అనంతపుర మండలములలో దాఖలయిన వ్యాజ్యము లత్యల్పము. కడప, కర్నూలు, నీలగిరిలందు వ్యాజ్యము లసలే లేవు. మిగిలిన జిల్లాలయందు (జిల్లాలలో, సంఖ్య వృద్ధి జూపినది. తొమ్మిది జిల్లాలలో తగ్గినది. ఆంధ్రమండలమున గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లాలలో వ్యాజ్యములసంఖ్య హెచ్చినది. గంజాము, విశాఖపట్టణము, చిత్తూరు మండలములలో, తగ్గినది. 77 శెక్కునుండినే సిస్తువసూలు వ్యాజ్యములు అతిశయము జూపినవి. నెల్లూరు మండలమున, కాళిహస్తి జమీందారుగారి స్వాధీనము దొరికిన భూమి ఖామందులకును రయితులకును గలిగిన మనఃస్ఫూర్తే, వ్యాజ్యముల హెచ్చుదలకు కారణమని తెలుపబడినది. కలెక్టరు లనేకులు తగ్గుదలకుగాని హెచ్చుదలకుగాని కారణము లనే జూపలేదట. తగ్గుదల జూపిన జిల్లాలలో, భూస్వాములకును, వ్యవసాయదారులకును సఖ్యభావము ప్రబలినదని, యూహించబడుచున్నది. ఇక వేలపు దరఖాస్తులు, కడప, అనంతపురము, కర్నూలు, బళ్లారి జిల్లాలలో లేనేలేవు. నెల్లూరు గోదావరి, గుంటూరు, జిల్లాలలో హెచ్చుగనుండును. విశాఖపట్టణము, కృష్ణాజిల్లాలలో తగ్గెను. ఆటువత్తరముల యంకెల జూచిన, వ్యాజ్యములసంఖ్య వరుస వరుసగ తగ్గుచున్నది. వేలము దరఖాస్తులసంఖ్య క్రమక్రమముగ హెచ్చుచున్నది. కొలుహక్కును వేలము వేయించుట సులభమార్గ మగుటచే 112,114 శెక్కుల యవకాశమును భూస్వాము లధికముగ దీసికొనుచున్నారు. వ్యాజ్య పరిష్కారము కొంతవడి యభివృద్ధి జూపినను, సంతృప్తికరముగ మాత్రము లేదు. విశాఖపట్టణము, నెల్లూరు, చిత్తూరు మండలములలో, పరిష్కారము చాల తక్కువగ నున్నది. కవులహక్కులు 12000 కు లైగ వేలము వేయబడెను. నాదగిన క్రయము నాకుండు, వేలము జరిగెనని, బోర్డు నారు దెలుపుచున్నారు. కొన్ని ఆర్డరుల నుండి శాసనములో నప్పేలు లేకుండుట భావ్యముగాదని, చిత్తూరు కలెక్టరుగారు సూచించుచున్నారు. ఈ సూచనను బోర్డునా రంగీకరించుచున్నారు. తన హక్కును స్థాపించుకొన దలచువాడు సరియగు ఖామందులను నష్టపరచి రయితులపై సిస్తుకొరకు లాలూచీ వ్యాజ్యము వేయుటచే, భూస్వామ్యము గూర్చి వ్యాజ్యములలో విచారించ వలసి వచ్చుచున్నది. ఇట్టి వ్యాజ్యములు తిరుచునాపల్లిలో జరిగెనని మండలాధికారి తెలుపుచున్నాడు. ఈ శాసనమున జరుగవలసిన మార్పులన్నిటి గూర్చి, శాసనమును సవరించునపుడు తా మూలించెదమని, ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుచున్నారు.

న్యాయవిజయము
డాక్టరు వరదరాజులనాయుడుగారి అప్పీలును, న్యాయమూర్తులు వాలిను, సదాశివయ్యరు, ఐలింగుగార్లు, క్రిందికోర్టు తీర్పును నేడు వేసిరిని తెలుపుట కెంతయు సంతసించుచున్నము. క్రింది కోర్టులో, నేరారోపణము

నకు ప్రభుత్వపు శాక్షులనులేదని, వాదించబడెనుగాని, మేజిస్ట్రేటుగా రాయాక్షేపణ సంగీకరింపలేదు. హైకోర్టులో కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు సరియగు శాక్షులను గలదని ఋజువుగాలేదని, వాదించిరి. అందుమీద ఆస్పర్శనుగారు, ప్రభుత్వకార్యదర్శి తంత్రీవార్త సంపెనని వాదించెను. అది ఋజువుగానందున, దానిని ఋజువుచేయుట కవకాశ మియవలెనని, ఆస్పర్శనుగారు గోచరి. కార్యదర్శి గారి తంత్రీవార్త, ప్రభుత్వము వారి శాక్షులనుగ ఎంచు వీలులేదనియు, ప్రభుత్వ సభ్యుల సంతకములు లేవందున అది న్యాయబద్ధముగాదనియు నెచిన్యాయమూర్తులు వాయుకుగారి శిక్షకు దీసివైచిరి. ఈ కేసులో న్యాయము జరిగినదనుట కెంత మాత్రమును సందియములేదు. ప్రాసీక్యూషను పక్షము నా రింతకాలము, ముఖ్యపరమగు శాక్షులనులేకుండనే కేసువెచ్చి నిందితుని శిక్షించజేయుట, మిగుల నాశ్చర్యము. హైకోర్టువారు, న్యాయసమర్థనమునకు దోడ్పడినందులకు, ప్రజల కృతజ్ఞతా వందనములకు లక్ష్యము. రాల్పెట్టుబిల్లులు, న్యాయస్థానముల అధికారమును బోనాడుచున్నవి. ఎంతయంది నిర్దోషులు విచారణలేక నికమును శిక్షించబడుచురో యూహించ నశక్యము. వరదరాజులనాయుడుగారి కేసు పర్యవసానము, రాల్పెట్టుబిల్లుల బోనాడుటకు, ప్రజలను ముంత నుత్సాహ పూర్తులుగ జేయగలదు. రాల్పెట్టుబిల్లులు, ఆంగ్లధర్మమును నశింప జేయగలవు వరదరాజులకేసు పర్యవసానము ఆంగ్లధర్మమునకు కీర్తి దెచ్చుచున్నది. దీని సంగతీంచుటకు, బారతీయులలో బాటు ఆంగ్ల ప్రజలు గూడ కృషిసల్పుట, విధ్యుత్కధర్మము.

ప్రస్తుతస్థితి : మితవాదుల స్థానము
ప్రస్తుతస్థితి గూర్చి, మితవాద ప్రముఖులొకరు వ్రాసిన వాక్యములను లీడరుపత్రిక సుపాదకీయములో నుదహరించుచు, ప్రభుత్వమువారు నీటిని పరిశీలింప వలయునని గోరుచున్నది.
“దేశమున ప్రజలలో వ్యాపించుచున్న ఉద్దేశము, అనుమానము, మితవాదుల ప్రయత్నములు కొనసాగుటకు సహకారిగ నుండజాలదు. సమరము విరమించుకనే, రాల్పెట్టు బిల్లులు ప్రవేశపెట్టబడినవి. అవిశ్వాస పూరితముగు వాతావరణమున, సహకారభావము బెరుగనేరదు మితవాదుల శ్రోవలో, కష్టము లనేకములు బెట్టబడినవి. మితవాదుల సంచలనమువలన, లాభము గలుగునని దోచదు. డిల్లీలో అతివాదుల పిచ్చి పట్టుదలవలన, ప్రజలలో కొంత విముఖత గలిగినది. కాని, ప్రభుత్వపు పొరబాటులు, దీనిఫలితమును బోగొట్టినవి. డిసెంబరులో చలనము జూపినవారు తిరిగి అతివాదులలో జేరిరి. దేశపు భావతీత్రత మితవాదమునకు ప్రతికూలముగ నున్నది. ఈ సమయమున మన భేదములకు ప్రాముఖ్య మియ్యకూడదు. రాల్పెట్టు బిల్లులే గాక, అనేక విషయములలో అధికారుల దృక్పథము మారినది. నైన్యములలో కమిషనులు వైద్యోద్యోగుల వేతనముల వృద్ధి, ఆంగ్లోహైందవుల నిర్బంధనైనిక విధానము మొదలగున వన్నియు, ప్రజలపై విశ్వాసము జూపునా ? సంస్కరణముల విషయమై గూడ రాజ ప్రతినిధిగారు యువన్యాస మేమి తెలుపుచున్నది ? ప్రజల కెండమాపు లక్కర లేదు. సింహగారి నియామకము మితవాదులకు కొంత బలము గలిగించినను, దీని పర్యవసానము మిగిలిన కార్యములచే మరుగయి పోయినది.”

సత్యాగ్రహ దినము : గాంధీమహాత్ముని సందేశము బాంబాయి నగరమునుండి మహాత్ముగాంధీ, మదరాసు సత్యాగ్రహసభా సహాయధ్యక్షులగు, ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యంగారికి ఏప్రిలు, 3-వ తేదీని యీ విధముగ తంత్రీవార్త సంపెయ్యారు:
“బెజవాడనుండి యిప్పుడే యిచ్చటికి జేరితిని. ఢిల్లీ అలజడి వలన, సత్యాగ్రహాల మానసములు దృఢతములు అగుననియు, చుంపల మానములు తమస్థితిని పునర్విమర్శ గావించు కొందుననియు విశ్వసించు చున్నాను. సత్యాగ్రహ ప్రత్యేకము కృతనిశ్చయ మానసముతో ననుసరించినయెడల చాలామంది శాసనములుపసూయింప బడుటయే గాక, వీనికుం దంతర్భూతమైన భయంకర తత్వముగూడ నశించుననుటకు నాకెదురుగాము సందియము లేదు. ఆదివారమున జరుగు ఉపన్యాసములు ఆగ్రహ భావ వివర్జితములుగ నుండునని తలంచెదను. మన ఉద్యమము ఘనతమును, కవిత్రవంతమును అగుటచే, ఆగ్రహ ప్రకటనము వలన దానికి కళంకమురు దెచ్చిపెట్టరాదు. మన మా హ్యసించు కష్టములకు మనము పగవ బనిలేదు. పని మాన్పుటకుగాని, ఉపవాసవ్రత మాదరించుటకు గాని ఎట్టి నిర్బంధమును మానరాదు.”

నీటితీరువ హెచ్చుదల
నీటితీరువ హెచ్చుదలను, భరింప జాలమని, ఆంధ్ర మండలపు రయితులు ప్రభుత్వము వారికి మొఱచికుచున్నారు. వీరి మొఱచెంత వర కాలో చించబడునో, తెలియలేదు. క్రొత్త పన్నులు విధించబడక పూర్వము, నీటి పారుదల మూలాధారములను వాటి ననుసరించి విభజించుటకు, రిచిన్యూబోర్డునా రాలొచించుచున్నా రనియు, బోర్డునా నివేదిక మికను తమకు జేరలేదనియు, ప్రభుత్వము వారు నా. సూర్యనారాయణ మూర్తి నాయుడుగారి ప్రశ్నకు జవాబిచ్చిరి. ఈ ప్రత్యుత్తరముబట్టి, ప్రభుత్వమువారు హెచ్చుదలను విధించుటకు నిశ్చయించినట్లునను, ప్రజల మొఱచవలన ప్రయోజనము గలుగలేదనియును, యూహించవచ్చును. అట్టితరీ, ప్రజల కర్తవ్యమెద్దియో యోచించుట ధర్మము.

స్థానిక వార్తలు

డాక్టరు వరదరాజులు:—వీరిపై తేదీక రాజుడనాపుకేమిట హైకోర్టునా నేటిదినమున కొట్టివేసి, క్రింది కోర్టులో విధించబడిన 2 సంవత్సరముల శిక్షకు తొలగించిరి.
మధురబాల మీ శారంజని సంగీతసభ:—ఈసభనాథ రేపు (6.4.19) కవివారమురాత్రి 9¹/₂ గంటలకు చెన్నపురి వాల్టామ్నోడ్డునం దరున్నవీ యును నాటకాలలో “మనోహర” యను నాటకమును ఎల్లుండి (6.4.19) ఆదివారము సాంకృతికము 5¹/₂ గంటలకు “వర్ణి” యనునాటకమును అరవమున బ్రవర్ణింతురు.
సత్యాగ్రహవ్రతము:—ఏప్రిలు 5వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు పరమనాథముగారి 76, వెల్లాలపీఠిలో, సభజరుగును. ఉదయము 9 గంటలకు, కచ్చాతేళ్ళుకోటల కెరుడుగను ఆరీస్థితియను వీధిలోను, జార్జిట్రుకులోను సభజరుగును. 11 గంటలకు వెరియమ్మే, చిత్రాద్రిపేటలలో సభజరుగును. సాయంకాలము 5 గంటలకు నాకలిపేటలో సభ జరుగును. 6 గంటలకు తిరువళ్ళీడి వీధిలో సభజరుగును. ఈసభలన్నిటియందును సత్యాగ్రహులగు కస్తూరి రంగయ్యంగారు, డాక్టరు నంజుండరావు, కె.కా.బ్రా.గుంజుగు, టి. ప్రకాశము చున్నగు నా యధ్యక్షింతురు.

సంధిమహాసభ విశేషములు.

(రైతు వ్యవస్థ)

ఇంగ్లండు

పార్లమెంటునకు.

సేనలను తగ్గించుట.

లండను, మార్చి 24:— ఏలైవంత త్వరితముగ నే యిం డియాలో సేన తగ్గించబడుచున్నది. 24 లక్షల మంది సైనికుల నింతవరకు తగ్గించిరి. ఇండియాలో కొంత పాశ్చాత్య సేనను ఆక్రమిత ప్రదేశములందు భారతీయ సేనలు నిలుపుటకు నిశ్చయించబడినది. అరబ్బీయుల కలిగినంతవరకు సైనికులను తగ్గించుటకు యిండియా దొరతనమువారును ప్రజలును గూడ పంగిరికిరించిరి ఫిషరుగారు నడిపిరి. రామోదనుగారు ప్రశ్నించిరి.

సైనికోద్యోగుల విరాళము

ఫిబ్రవరి 1-వ తేదీనుండి హెచ్చించబడిన తరీఖున ఈ సమస్య ఇచ్చి పైగా పాశ్చాత్య భారతీయ సైనికోద్యోగులకు విరాళముల నిచ్చెదరు. మనోయినవారి కంతకుల కా విరాళము లియ్యబడునని పిషరుగారు నడిపిరి. కల్పూ ఏటుగారు ప్రశ్నించిరి.

విచారణలైన నిర్బంధితులు.

యధికాలమున విచారణలేకుండ నిర్బంధింపబడినవారి సంఖ్యను తాత్కాలిక సంధి జరిగినప్పటికి రద్దలబడినవారి సంఖ్యను త్వరలో తెలుపవలెనని మాంటాగుగారు ఇండియా దొరతనమువారిని కోరిరి. కల్పూ కెడ్డిపురుగుగారు ప్రశ్నించిరి.

గ్యాల్వియరు మరణ రాజుగారు.

ఫిబ్రవరి జరిగిన సభలో రాజుప్రతినిధిగారు మహారాజాజాగారి కిచ్చిన ప్రశ్నోత్తరము నందలి నివయముల కంటే హెచ్చుగ మాంటాగుగారు లేమయును తెలుపవలసిన ఫిషరు గారు రక్షిరి. సర్ జానరీసుగారు ప్రశ్నించిరి.

రౌలతు చట్టములు

ఈ రౌలతుచట్టముల నిపుడే కాక్రేటునుగ వినవలసినది. ఇప్పటివరకు మూడు సార్లు చేయుటచేత ముందు రాగలవారతనము వారపుడు దీనిని మరల కాక్రేటును చేయగోరువుడు ప్రజల మనసునందోళనము కలుగును. కాన మరల నీ విషయము నిపుడే యిండియాదొరతనమునా రాలోచించునట్లు వారికి ప్రాయశాసనని కల్పూ ఏటుగారు నూచించిరి. అట్లు మాంటాగుగారు ప్రాయశాసనలేదని ఫిషరుగారు నడిపిరి.

ప్రాన్సులో చీనాకులీలు.

ఫ్రాన్సులో 88000 మంది చీనాకులీలు 8-3-19 తేదీన పనిచేయుచుండిరి. వారిలో 4 వలమందిని 30-4-19 వ తేదీనాటికి జంపించివేసెదరు. తక్కినవా రింకను కొంతకాలము ఫ్రాన్సు లో పనిచేయుటలసియున్నట్లు వచ్చెదని చర్చిలుగారు నడిపిరి.

ఆర్మీనియా కలపు

లండను, మార్చి 25:—ప్రశ్నలకుగలవనపుడు హార్లెస్ వద్దగారు ప్రజలమందిరము దిల్లు చెప్పిరి.— ఆర్మీనియాలో ఆహారసామగ్రిలు నిజముగ చాలకట్టుకనవచ్చును. ప్రజలు సకాలముగ చేనును కోరుతుండుటవలన, తురుష్కులు నిష్కారమున పంటలను తగులబెట్టుటవలన ఈలోపము కలుగుచున్నది. జేకోనుకు మరల ఆహారసామగ్రిలను సరఫరాచేయుటయు సమస్య సంకటిని హెచ్చరించునందలి ఉన్నత ఆర్థికసభవారు తగ్గించవలసి యున్నది. బ్రిటిషువారు ఆర్మీనియాలో నాక్రమించుకొనిన ప్రదేశములందు బ్రిటిషు సైనికాధికారులు చాలవరకు ఖాళీ నివారణోపాయములను చేసిరి. సైన్యములకు కాగా మిగిలినవరకుకంటేని వారు పంచివెట్టిరి. అమెరికా ఖాళీ నివారణవర్గమువారు మరొకన్ని తావులందు పనిచేయుచున్నారు. బ్రిటిషు వారిక సైనికాధికారులు వారి కనేకవిధముల సహాయ మొనరించుచున్నారు.

బ్రిటను, వలసదేశములు.

లండను, మార్చి 31:—ప్రశ్నలకుగలవనపుడు ప్రజల మందిరమున హార్లెస్ గారు దిల్లు చెప్పిరి.— అంతర సామ్రాజ్య రాజకీయ సంబంధములను గూర్చి తనయేర్పాటులు గావించుకొనుట కంతర సామ్రాజ్యసభను ప్రత్యేకముగ జరుపుట కెప్పుడు అనుకూలముగ నుండునో కనుగొనుటకు వలసదేశీయ ప్రధానమంత్రి లిడ్లెకు మరలుటకు నుండుగ సామ్రాజ్య సంఘమువారు వారియచ్చి ప్రాయముల నడిగెదరు.

యమ్యాయందలి బ్రిటిషు ఖైదీలు

లండను, మార్చి 26:— ప్రశ్నలకుగలవనపుడు ప్రజలమందిరమున హార్లెస్ గారు దిల్లు చెప్పిరి.— యమ్య భోత్తెవిక్కు ప్రభుత్వమునా దుంచిన బ్రిటిషు ప్రజల సంఖ్య అంత పెద్దదికాదని నమ్ముచున్నది బ్రిటిషు ఖైదీలకు గలిగించు ఇబ్బందులకు భోత్తెవిక్కునామకలే పూచీదారులుగ తరిగిరింపబడుదురని దొరతనమువారు చేసిన హెచ్చరికకు ఖైదీల కెట్టి బాధలును కలుగలేదని ఎం. జి. బెల్లెగారు చెప్పిరి.

సైనికద్రోహవిచారణసంఘము.

లండను, మార్చి 31:—పార్లమెంటునకు ప్రజాప్రతి నిధిసభలో మేజరు గెస్టుగారిల్లు చెప్పిరి:— న్యాయమూర్తి చార్లించుగారు సైనిక ద్రోహవిచారణసంఘమున కధిపతిగ నుండురు. ఈ సంఘమునకు బాబులీ (ఎం. పి) హ్యూగ్ నెసీట్ ప్రభువు, మేజరులూథర్, వాల్సు (ఎం. పి) కవాన్ ప్రభువు, సర్ ఫెలిక్సు కాసెల్, మేజరు జెర్రూచెల్సు, మేజరు జనరలు మెల్లెరు గార్లుండురు. వీరు యధికాలమునందు, కాంత కాలమునందు సైనికద్రోహవిచారణవిధానమును నియమములను సిద్ధపఱచి నిర్ధారణలు చేయుదురు.

వేల్సుగనుల పనివాండు

లండను, మార్చి 31:— సాంకే ఏర్పాటు పనికిరాదు. గనుల పనివాండ్ర సంఘమువారి నూచనలను నిరాకరించవలె నని దక్షిణ వేల్సు పనివాండు సభచేసే తీర్మానించిరి. 66 టన్ను హెచ్చుగా వచ్చింది.

క్లెండును పనివాండు

సాట్టిషు క్లెండునుగనులపనివాండ్ర సంఘమువారు దొరతనమువారి నూచన సంగీకరింపదగునని తీర్మానించిరి.

నూలు వ్యాపారమున నాలనిర్ణయము.

లండను, మార్చి 20:—పనివాండును యజమానులను కలసి ఆలోచించిరి. తేతనము తగ్గింపరాదను పనిచేయుటల నిన కాలము వారమునకు రు 66 క్వి నుండి 44 క్వి తగ్గింపబడవలెనని పనివాండు కోరిరి. దానికి యజమాను లంగీకరింపకాలమనిరి ఇప్పుడు జపాను ఇండియా జేకోమును పోటీచేయుచున్నది. అవట సీగంటలను కష్టముగకనబడదు. అమెరికా వారి పోటీకాడ చాల హెచ్చుగానున్నది. కాన తేతనములను తగ్గింపవలసిన అవసరము స్పష్టమని యజమాను లనిరి 10-వ తేదీ మరల సభ జరుగును. పనివాం ద్రోహపున నాలోచించి వారి ఆర్థిప్రాయమును తెలుపవలె ననిరి.

అట్లాంటికు విమానసంచారము.

న్యూఢాండులాండు, మార్చి 31:—హాకరు-గ్రేవు అను బ్రిటిషు వైమానికులు విమానముతోగూడ నెంటు కాన్సుకు వచ్చిరి. వారు ఏప్రిల్ 18-వ తేదీన బయలుదేరి 19 గంటలలో బ్రిటిషు దీవులను చేరదలచుచున్నారు.

కెంటోరియలు సేన.

లండను, ఏప్రిల్ 2:—సేను వైస్ర మిస్టరు భవనమున సభ జరిగినది. చర్చిలుగారి అధ్యక్షతనంద కెంటోరియలు సంఘముల ప్రతినిధులును సమావేశమైరి. ఈ సేన జేకోరక్షణకై నిర్ణీత పరమబనును. కెంటోరియలు సేన క్లాసుపీయముగ పనిచేసినది. ఈ సేనలోని యాద్యోగులు మహాసేనలోని యాద్యోగుల కన్న లగుదురు. వలంటీరు సేన చేపనలు నిజము సేనగా నుంచబడవచ్చునని చర్చిలుగారు నూచించిరి.

జనరలు టవున్లెండుగారు.

లండను, మార్చి 26:— జనరలు టవున్లెండుగారికి పెద్ద ఆధికార మియ్యవలెనని గాని సామాన్య మైనదికాదని. ప్రభుత్వము వారి కిచ్చవలసిన తేదీయును లేదని తెలియుచున్నది.

హిందూ జేకో సంస్కరణము.

లండను, మార్చి 31:— సామెలతో కమిషను వారు వచ్చిరి. వారింతలోనే తమ నివేదికను పార్లమెంటున కర్పించుట తెలియుచున్నది.

అధినివేశములకు ప్రముఖత.

లండను, మార్చి 30:— ప్రస్తుతము అధినివేశములందు అసంతృప్తిపూర్వకము కనబడుచున్న పని మియ తెలిసిరి. అది తాత్కాలికము. ప్రస్తుతము బ్రిటిషు జేకోము అధినివేశములను గూడ స్వవిషయములనే ఆలోచించుకొనుచుండుట సర్వముగాని ఇది తాత్కాలికము. రణరంగమున అధినివేశములు వారు రక్తమును ప్రసరింపజేయుట యటుండ వలకొలది అధినివేశములవారు యుద్ధ కాలమున నీ జేకోమునందు చాల కాలము నిలిపించి యుండుట చే మైత్రి గాఢతను మైనది. ఈ సందర భావమున కెన్నిటికిని భంగము కలుగదు. ఈ భావము సువిధానవర్గమున గూడ గోచరించుచున్నది. అధినివేశముల ప్రధాన మంత్రిలు యుద్ధమంత్రిల సమావేశమునకు పిలువబడిరి. ఈ పద్ధతి కాక్రేటు కావలెను. ప్రతి పరిపాలనాకార్యమునందును అధినివేశముల వారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు మిత్రులును సోదరులును భావమున మిగుల నజర గూడదు. మన మందరమును స్వేచ్ఛాస్వాగృహ్యములను కలిగి యున్నాము. ఒక సంఘమున సమావేశితిని కలిగినవారముగా నున్నాము. విజేతములందు మైత్రికల జేకోము జుండుటకు మన కాక్షేపణ లేదు. గాని అన్ని విషయములందును మన కుటుంబము (సామ్రాజ్యము) లోని వారికి ప్రాముఖ్యత చూపబడవలెను సామ్రాజ్యమునందలి వ్యాపారనిరోధములను మెంటు నే తగ్గింపవలెనుట చాలననుకూలము. ఈనిరోధము లేర్పడుటయందు నాకెట్టి బాధ్యతయును లేదు. ప్రముఖత నుంకముల విషయమున నేగాక చాలవికాలముగానుండవలెను. సామ్రాజ్యమునందు ప్రతిదేశమును ఆర్థిక దృక్పథిని స్వయముగ నిర్ధారణ చేసికొనవలెను. పిచ్చుట నిరతులకు ప్రాకప్రయము చూపవలెను. వలసదేశీయ వార్తలు, ఆర్థికములు నాకలు ఇది యుఖ్యవిషయములు. నిలబోవువారు మొదట అధినివేశములకు చెదవత్తుముగ ఆమెకాకు వెళ్ళవలెను. అమెరికాకు సమావేశములు నుండు చాల కాలపు కడపరి పత్తుముగ ఆర్థికమైన మున్నగు దేశములకు పోవలెను. మన అధినివేశములను మనమిగ్రిలను, మన వ్యాపారమును మెంటు బలపరచవలెనని దొరతనమువారును అధినివేశముల కార్యాలయము వారును నిశ్చయించిరి. ఇట్లే నాకలు తంతులు వాయువాస్త్రము ఆర్థికములు మున్నగు విషయములందు గూడ బ్రిటిషుజేకో వారు మెంటు సోదరవర్గములకు సహాయ మొనరింపవలెను. సామ్రాజ్య విషయములకు విజేత నిధానమును పరిశీలించుచుండుటకు మంత్రికన్గోపసంఘ మేర్పరుపబడవలెను. ఆసంఘమున ప్రధానమంత్రియు, అధినివేశములు, విజేత, ఇండియా, యుద్ధ, నాకాదేశ మంత్రిలు గూడ అధికారిత్వా సభ్యులుగా నుండవలెను. తక్కినమంత్రి లవనరము కలిగినపుడు సభలకు వచ్చునట్లేర్పడవలెను. స్వజేకో విషయములకు మరయుక మంత్రికన్గోపసంఘ మేర్పడవలెను. ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములను చర్చించునపుడు మంత్రిులందరును సమావేశము కాదగును. యుద్ధ మంత్రివర్గమునందులెనే సామ్రాజ్య మంత్రివర్గమునందుగూడ అధినివేశముల రాజనీతిజ్ఞులకు ప్రవేశముండవలెను. వారా సంఘమున కాక్రేటుసభ్యులుగా నుండవలెను. అధినివేశముల ప్రధానము రావీలులేనపుడు వారి ప్రభుత్వవర్గమునందు ప్రముఖులవారు వచ్చునట్లేర్పాటు చేయబడవలెను. ఈ సంఘము వారధినివేశములవారి అనుమతిలేకుండ కార్యనిర్వహణము చేయగూడదుగాని భావనిర్ధారణమునకు వారికి చాల అరకాళము కలుగునని సజ్జె ఎక్స్ప్రెసుపత్రికా ప్రతినిధితో మిల్లురు ప్రభువు నడిపెను.

ఒక గోదాము కూలుట.

లండను, ఏప్రిల్ 1:—లివర్పూలులో 7 అంతస్తులుగలిగి కాయధాన్యముతో నింపబడియున్న గోదాము నేడు అకస్మికముగా కూలిపోయింది. అందు పనిచేయుచుండిన వారు గోడలక్రింద పడిపోయిరి. పోలీసు వారును ఇతరులును చాల ప్రయత్నాలతో వారిని సంగ్రహించిరి. 100 టన్నుల కిల్లెప్రదేశముక్రింద 16 మంది యింకను పడియున్నారు. వారు రక్షింపబడుదురను ఆశలేదు. సహాయమునకు మోలు వచ్చుట ప్రయముగా నన్నగిలుచున్నది.

శత్రువులతో చేసిన వారి చిరుదములను తగ్గించుట.

లండను మార్చి 29:—అల్పసీ కంబల్లందు, బిచ్చువో ద్యూప్రులును, పిచ్చు అగ్రస్తును ఎర్లెన్సు, వై కాటుబిగ్గిగా శత్రువులతో చేరినందున వారిచిరుదములు లార్డి చక్రవర్తిగ వేలొలగింపబడినవని గెజెటులో ప్రకటించబడినది.

బ్రిటిషు నాకాదళ ప్రకటన.

లండను, మార్చి 29:— లెదర్షియూలో ఆర్మీరూసర్ జేవిడుచెట్టిగారు నాకాదళమును గూర్చి ముచ్చటించిరి. లెదర్షియూవాటి ప్రత్యేకముగ గుర్తించినది 10-వ ప్రాసరుదళమును నిర్మించిరి. ఆదళము యుద్ధసమయమున నిరోధమును నమర్చుచుగ నిర్వహించెడిది. జర్మనుల పరాజయమునకు గల కారణములలో నిరోధముక ముఖ్యకారణము. నిరోధమును లోకము లేకుండ జరుపుటకు నిరంతరము కానికా నైపుణ్యమును నిరంతరముగ రూపకరము నవసరము. పశ్చిమ హెలిడీను మొదలు ధ్రువసమీపమునందలి మందు గడ్డలరకును ఈ నాకాదళ విస్తరించి దుర్భర శీతవాతావరణములకు సహించి కావలిగాచెను. కనుకనే ప్రతినాకాదళానికి పోయి వారు పరిక్షింపవలసి యుండెను. శత్రునాకాదళకేవలములతో కచ్చుచుండెను. వాని నొక వంక కనిపెట్టవలసియుండెను శత్రువుల యుద్ధ నాకాదళ వాటిజ్య నాకాదళాలపై కనబడుచుండెను. యుద్ధ భటులు పనిచేసే వాండ్ల రీతి నుండిరి. వడుమనమును అంతర్గతముల అలవడికలు గుచుండెను. ఇతరకాఖలతోపాటు నాకాదళకాఖలనుడ ఈ 4వ వర్తనములలో చాల కొత్తవిషయములు విదితమయ్యెను. మే మనేకకప్పిదములను చేసితిమి. నూతనదానయంత్రములతో గొప్ప ఎత్తున నాకాదళముగ నున్నచు ప్రారంభించబడుటచే తప్పిదములు కలిగినవి. వానిని మనోగతము చేసికొని యికముం దట్టి తప్పిదములు జరుగకుండ చూడవలసి యున్నది. ఈ అవధిమును నుపయోగించి ఆకర్షకతలను సరిగనియూపించి పున్న ర్యాణమునకు గడగవలసియున్నది. నాకాదళము 200 ఏండ్లకు పూర్వమెట్టిస్థితిలో నుండెనోయిప్పటికికెట్టి స్థితిలో నేయున్నది. బ్రిటిషు జేషమును సామ్రాజ్యమును కాపాడు ఖేటక తుల్యముగ నున్నది. దీనిని కొత్త మార్పులను సమగ్రస్థితియందుంచుట కేర్పాటులు చేయవలెనను. ప్రాశస్త్యమునకు భంగము కలుగకుండ ననుభవము బట్టి ఏలెనంతవరకు వ్యయమును దగ్గింప నగును. నాకాదళము ఖేటకముగాని మిడిసికడు ఖడ్గముగాదు. నాకాదళ వాటిజ్య నాకాదళములు యుద్ధసమయమున నిపుడు బాగుగా గ్రహించగలిగినవి. ఇక ముందీ పరస్పర సహకారము స్థిరముగట్లు మనము చేయవలెను. యుద్ధవాటిజ్య నాకాదళములు రెండును చేరిన చక్రఖేటకము ఏర్పడునని ఎర్మీరూ జెట్టిగారు నడిచిరి.

సామ్రాజ్య సేన.

లండను, మార్చి 29:— అధినేతములలో సేనలో చేరిన వారిలో కనకశక్తి విధించబడిన నై నికులు ఆకేతుడు బ్రిటిషు జేషమునందే అనుభవించగలెనను నిర్బంధము తీసివేయబడినది. వారే అధినేతమున, చేరినో అధినేతమునందే అనుభవించవలెనని కొత్తసేనా చట్టమునందు విధించబడినది.

తేయాకువిక్రయము.

లండను, మార్చి 29:— తేయాకు విక్రయమునకు పనికిలను తొలగించబడినందున నిన్నను అంగడులకు చాల హెచ్చుపరకు లేబడినది. నాణ్యమైన సరకులు మరల కనబడినవి. చీనా తేయాకు పాను ఎత్తు 4 పిల్లింగులకును నాసిరకము 2 పిల్లింగులకును అమ్మబడినది.

తంలివార్తల ఏర్పాటు.

లండను, మార్చి 19:— తంలివార్తలలో ముఖ్యముఖ్య విభేదము తీసివేయబడినది. దొరతనమువారి తంలివార్తలకంటె ప్రజల తంలివార్తలు ముందుకంటబడునని పోస్టుమాస్టరు జనరలు ప్రకటించెను.

క్వీను మేరీ సేన.

లండను, మార్చి 28:— ఈ సేనను స్థిరముగనుంచుటకు రిసిక సంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

బ్రిటిషు దేశాదాయము.

లండను, ఏప్రిలు 1:— ఏప్రిలు 1-న తేదితో సంకమగు సంవత్సరమునందు బ్రిటిషు దేశాదాయము 889020125 పౌండులు. 18-వ సం॥ ఏప్రిలు 1-న తేదితో సంకమైన సంవత్సరమున 7284555 పౌండులుండెను.

మూంపేగుగారు.

లండను, మార్చి 30:— మూంపేగుగారు నేటియందను పారిసుకు తిరిగివచ్చిరి.

ప్రాశ్న

సంధివిషయము

జర్మను రాజ్యవిస్తీర్ణము

లండను, ఏప్రిలు 1:— వలసగురు సభ్యులుగల జాపనం ఘనమువారు జర్మనీకి సంబంధించిన రాజ్యవ్యవహారమును (సార్ రాక్షసిబాన్సు గవలతో సహా) పరిష్కరించిరి. వివారణకు ఇంకను నిలవరయున్న విషయములు దాంజిగురు పోలిమయార్గముతో సముద్రమునకు చేర్చబడుచు, వస్త్రపరివారవిషయమును దాంజిగురుండ నేనలకు కనుపు విషయమునందు పోలిమ సేనలు పరాసు ఆధిపత్యక్రందనను గనియు, ఆ సేనలకు మిక్రమందలి సేనలతో సే భావింపవలె ననియు మిక్రమందలివారు జర్మనులకు జెలిసిరి. దాంజిగుమార్గమున పోలిమ సేనలు పంపరాదని జర్మనులు ఆక్షేపించి యుండిరి. తాత్కాలిక సంధినియు ముల ప్రకారము జర్మనులు నిరభ్యంతరముగా మిక్రమందలి సేనలకు వారి సోపానములనుంచును.

సార్ ప్రత్యేకమును పూర్తిగా ప్రాశ్నమునకు చేర్చు కొనకలెనని పరాసువారు తొందరచేయుచు వచ్చిరియు, ఇది అంగీకరింపబడెనా దనియు వస్త్రపరివారమునకు బహుముగా అందుల గమలపై ఆధికారమును కొన్ని సంవత్సరములవరకు ప్రాశ్న కిచ్చివేయుట కనబడుచున్న దనియు మాటయకు పారిసు విలేఖరి తెలియజేసెను.

దాంజిగు విషయము.

పారిసు, ఏప్రిలు 1:— దాంజిగు విషయ మింకను పరిష్కారము కాలేదు. దాంజిగు పురమును అంతర్జాతీయ పురముగ నేర్పరచి ఆ పురమును పోలించు రైసుమార్గముతో లిర్మైలు కేసుగూడ అంతర్జాతీయముగా చేయవలెన చేయుదురు. అట్లు కాకున్నచో వానిపై నాకాదళ పరిపాలనాసంఘము చేర్చబడుదురు.

పరాసు దేశమున భోగములపన్ను.

పారిసు, మార్చి 29:— ఈ పన్నును తీసివేయవలనని దౌతనమువారు కోరెనను వివరప్రకార సభవారు తీసివేసిరి.

నైనిక వ్యయములు

పారిసు, మార్చి 30:— 1919 వ సంవత్సరమున లండను 1 వత్సరమునకు నైనికవ్యయమును 8500 లక్షల పౌండులకు తగ్గింపవలె నని సాంఘికవాది రెవండ్జులుగా ప్రకటించిరి. అట్లు జరిగిన పిల్లెగారును సహాయ యుద్ధములపై ఆర్థికముగాను కోరికలిని ప్రభుత్వమును విశ్వసించు తీర్మానము వామోనింపదగు నని రెవండ్జులుగారు నడిచిరి. ఈ తీర్మానమును గూర్చిన చర్చ తెల్లవాసరవరకు జరిగినది. ప్రత్యక్షము రష్యాలో నున్న పరాసు సేన మిక్రమై న్యుక్తు. దొరతనమువారు రష్యాకు సేనకు పంపించగోరు. నోల్లి విక్రమలకు ప్రతిపాదనగూడ వారికొరకు పోలండు, రుమేనియా, బాల్టిక్ రాష్ట్రములకు ఆహారపదార్థములను, ఇతరపదార్థములను, బట్టలనుపంపుటకు మిక్రమందలివారు నిశ్చయించిరి ఆర్థికముగాను నడిచిరి. రెవండ్జులుగాని తీర్మానము వీగిపోయినది అను మాటయ 181 మంది. ప్రతిపాదన 862 మంది.

అమెరికా

నూలు యంత్రములు.

వాషింగ్టన్, మార్చి 20:— లెక్కలను చేసి చూడగా అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు నూలు యంత్రములు 1,18,88,000 వస్త్రుంగు చేయవలసినగా 1,21,22,000 అయిదు వందలపానుల చేయవలసిన యానా చేయుచున్నట్లు లేచినది.

అమెరికా సేన.

వాషింగ్టన్, మార్చి 29:— యూరోపు జేషమునందున్న అమెరికా సేనలో అమెరికా జేషమునకు రాగోరువారిని విడుదల చేయుటకు నెంబుకే 50 కేలమంది వాలంటీరులు కావలె నని యుద్ధకాఖవాకు ప్రకటించిరి.

స్త్రీమరు శేవులు.

వాషింగ్టన్, మార్చి 26:— బొంబాయి కలకత్తాకరాచీ శేవులకు 100 పౌండుల ఎత్తు సామగ్రికి 60 మొదలు 100 పెంట్లవరకును చెప్పిపురి, రంగూను శేవులకు 65 మొదలు 125 వరకును, ఎర్రసముద్రము శేవులకు బ్రాన్సుకు 40 పౌండులకు శేవు ఏర్పరుపబడినది.

నై నికుల స్త్రీ మరు.

న్యూయార్కు, ఏప్రిలు 1:— యుద్ధరంగమునుండి తిరిగి వచ్చుచుండిన 100 మంది నై నికులు గల “ట్రూగా” అను స్త్రీమరు న్యూయార్కుకు ఆగ్నేయదిశను 600 మైళ్ల దూరములో ఆతికష్టస్థితిలో నున్నదని వాయువాత్తవచ్చినది.

ఇటలీ

అడ్రియెటిక్కు సముద్రస్థితి.

రోము, మార్చి 31:— అడ్రియెటిక్కు సముద్రపుడుట్టి నిన్న రాత్రి 12 గంటలతో ముగిసెను.

ఇటలీలో బాగు

లండను, మార్చి 24:— ఇటలీలో బాగు చాల తక్కువగా నున్నది. ఇంగ్లాండు ప్రాశ్నజేషములవారు నెలకు 600 టన్నులు కంపునట్లు 1918 లో ఏర్పాటు చేయబడినది. జనవరి నెలలో ఇంగ్లాండువారే 800 టన్నులను పంపిరి గాని కార్మికు గణలలోని బాగు ఇంగ్లాండుకు చాలుట లేనందున ఎగురుతీ నిలువబడిన దని రోమునుండి విలేఖరుకు తెలుసుకొనకలెనని ప్రావెను.

కెనడా

కెనడాలో భారతీయులు.

టూవా, మార్చి 31:— కెనడాలో 12001 మంది భారతీయులు నివసింతున్నారను. వారి భార్యలను యుక్తయును రాని పిల్లలను కెనడాకు రానియ్యవలసినదని 1918లో పాశ్చాత్య యుద్ధసభవారు చేసిన పరిష్కారము ననుసరించి కెనడా ప్రభుత్వసంఘమువారు తక్షణపును చేసిరి.

నై బీరియాయుందలి కేసేడియను సేర.

టూవా, ఏప్రిలు 1:— నై బీరియా యందలి కేసేడియను సేనను తిరిగి న్యజేషమునకు తెప్పించుకొనుటకు ఏర్పాటులు పూర్తియైనవి.

రుమేనియా

మహా అరాజకము

లండను, మార్చి 31:— రొమేనియను వాల్వాక్వికా సంఘమువారిట్లు ప్రకటించిరి: బుడాపెస్టునందు అరాజకము తీవ్రముగా కలుగునని భయమగుచున్నది. అధికారము బోల్షెవిక్కుల హస్తగతమగుచున్నది. రష్యాకుండి ప్రతిదినమును బోల్షెవిక్కులగుంపు హంగేరికి వచ్చుచున్నది. హంగేరియను సేన అతిక్రమముగా ములు నిర్దోషులనుకడుచున్నది. ఈ సేనకు పూర్వపు మెకెన్సిక్ సేనలోని జర్మను నైనికోర్కొలును ఇతరులను తోడ్పడుచున్నారను.

రొమేనియాకు ఋణము.

లండను, మార్చి 31:— తక్షణావసర వస్తువులకు కొనుటకు (ముఖ్యముగా రైలు సామగ్రిని) గాను రొమేనియాకు అప్పు ఇచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు కేర్పాట్లు చేసిరిని మాటయకు తెలియకచ్చినది. 150 కేల మందికి దుస్తులు మున్నగువాని మెసగుటకును ఏర్పాట్లు చేయబడినవి. కేసేడియను ప్రభుత్వమువారు క్యవసాయావసరవస్తువులను కొనుటకు గాను 50 లక్షల పౌండుల నిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి.

చీనా

చీనా ఋణము.

లండను, మార్చి 28:— కొంత మంది బ్రిటిషు పెట్టుబడి దారులుచేరి చీనాకు బహుమిచ్చుటకును ఆదురలక వారికి చీనాలో ఆర్థిక వాటిజ్య సౌకర్యముల నేర్పరుచుటకును చేసిన ఏర్పాటులకు గతర్న మెంటువారు రంగీకరించిరి దొరతనము వారికి తెలియకచ్చెను.

రుష్యా

బోల్షెవిక్కుల దుష్టితి

స్టావ్రోపాసు, మార్చి 27:— మిక్రమందలి నాకాదళములను రష్యాలో రొట్టెలు, నంటలకలప, ఆవకర్ష పదార్థములు మున్నగునవి లభించుటలేదు. దొరతనమువారిపైని పౌరజన కాగ్రహముభివృద్ధమగుచున్నది. ఈ నిరోధము తొలగనిచో బోల్షెవిక్కులకు పరిపాలనమంతరించునని బోల్షెవిక్కుసభలో లూకాచువ రస్కి అనుభవములు నుడివెనని పెట్రోగ్రాడ్కునుండి తంలి వార్త వచ్చినది.

Courts-Martial Committee.

Its Constitution.

LONDON, March 31. In the House of Commons Major Guest said that Mr. Justice Darling would preside over the Courts-martial Committee, which would include Mr. Bottomley, M. P., Lord Hugh Cecil, Major C. Lewin, Mr. Walsh, M. P., and Lord Caver, Sir Felix Cresswell, Major-General Childs and Major-General Mellor, to enquire into the laws, rules and procedure regulating courts-martial both during peace and during war and to make recommendations.

Serious Anarchy Threatened.

LONDON, March 31. The Rumanian Press Bureau reports that Budapest is seriously threatened with anarchy. Communists are losing control, which is passing into the hands of Bolsheviks, who are daily arriving from Russia. The Hungarian Army is being reorganised in feverish haste, aided by German officers of General Mackensen's former army.

Poland and Germany.

The Danzig Question.

LONDON, March 31. COPENHAGEN:—The Berlin Government has invited the National Assembly party leaders to participate in a Conference on the 2nd April, in view of Marshal Foch's request for fresh negotiations regarding Danzig.

Future of Danzig Undecided.

LONDON, April 1. PARIS:—The question of the future of Danzig is still undecided, but probably a solution will either be internationalisation of the town and a railway connecting it with the Polish railway system, or application of the mandatory system.

Disturbances in Petrograd.

Assume Threatening Character.

STOCKHOLM, March 31. A message from Helsingfors states that the recent disturbances in Petrograd have assumed a most threatening character against the Soviet Government. M. Lenin's authority has been considerably reduced. M. Trozky is at present in Moscow, closely guarded by sharpshooters.

Negotiations with M. Lenin.

LONDON, March 31. It is rumoured in Paris that the Entente Powers are opening fresh negotiations with M. Lenin.

The Council of Four.

Territorial Questions.

LONDON, April 1. It is believed that the Council of Four has reached a practical agreement concerning most territorial questions affecting Germany, including the vexed question of the Saar coalfields. The outstanding matters are Danzig with a Polish corridor to the sea and indemnities. As regards passage of troops through Danzig, against which Germany protested, the Allies have informed Germany that Polish divisions are under French officers and must be regarded as forming part of the Allied armies. The armistice compels Germany to afford un-hindered passage to allied troops.

Reuter's Paris correspondent learns that France has pressed for complete annexation of the Saar Basin, but this is not to be agreed to. There is a disposition to cede control of the coalfields to France for a fixed period as part of the payment of indemnity.

German Attitude.

LONDON, March 30. COPENHAGEN:—Replying to resolutions from Rhenish Westphalia protesting against the French alleged plan concerning the Saar region, Count Brocgdorff-Ronsau, Foreign Minister, telegraphed that the German Ministry would absolutely reject any demands going beyond President Wilson's principles. Herr Strossel, Majority Socialist, declared that workers rather have no peace than one making them work for forty years for the pleasure of the victors, adding "our Executive Committee has resolved, if necessary to pursue the same policy as that in Hungary."

Loans to Rumania

British and Canadian Assistance.

LONDON, March 31. Reuter learns that the Government has arranged to open credits with Rumania for the purchase of immediate necessities, especially railway material. A complete equipment for 150,000 men will also be sent. The Canadian Government is also granting to Rumania, a loan of five millions sterling for the purchase of agricultural necessities.

British Revenue.

LONDON, April 2. The total revenue for the year ending the 1st April, amounted to £885,020,125 compared with £707,234,555 for the year ending the 1st April, 1918.

Mr. Montagu.

LONDON, March 20. Mr. Montagu returned to Paris this morning.

Boxing in England.

Plum Weight Contest.

LONDON, April 1. At the National Sporting Club in the afternoon international plum weight contest for stakes and a purse amounting to £2,400, Jimmy White beat Joe Lynch (America) on points.

The Prince of Wales, Prince Albert and numerous high British and American officers were present among 2,000 spectators of the contest, which was very keen and sporting throughout. The fortune of fight sometimes wavered, but it was always evident that Wilde was holding much in reserve. After the fight, H. B. H. the Prince of Wales addressed the large, black baron warmly with the remark, "in the course of a speech, said that such contests helped to cement Anglo-American friendship."

Canadian Force in Siberia

LONDON, April 1. OTTAWA:—Arrangements have been completed for the return of the Canadian force from Siberia.

Japanese Troops in Siberia.

Official Statement.

LONDON, March 26. TOKYO:—Baron Uchida, replying to interpellations, stated that 26,000 Japanese troops were still in Siberia for the purpose of maintaining peace and order, if these were endangered by Bolsheviks. Any interference in Russia's internal administration would be scrupulously avoided.

The Ex-Kaiser.

His Exile in Holland.

LONDON, March 31. Writing to the "Daily Chronicle" from Amerongen, Mr. Harold Begbie throws light on the present life and frame of mind of the ex-Kaiser. Count Bepinck is not an old friend of the ex-Kaiser, but received him to oblige the Dutch Government. The ex-Kaiser, continues Mr. Begbie, is not at all a broken man, but is still full of energy, though his hair is white. His sole open-air exercise now consists in half-an-hour's walk round the moat. The remainder of his time he spends in his room reading to the ex-Emress while she is busy with her needle work or writing his autobiography. The ex-Kaiser frequently expresses his appreciation of the religious atmosphere of the Castle. He does not fear a public trial, but anticipates spending a peaceful retirement in Germany.

LONDON, April 1. Continuing his narrative in this morning's "Daily Chronicle," Mr. Begbie says that the ex-Kaiser is entirely impatient and convinced that he strove harder than anybody to avert war. In this connection he holds that he is answerable to God alone. All rulers, according to the ex-Kaiser, were against war which was made by diplomats. Germany was involved in the war to defend Austria against the aggression of Russia. The Kaiser declared that he regretted the sinking of the "Lusitania," which was a great blunder, which he would never cease to regret. The shooting of Edith Cavell, according to the ex-Kaiser, was ordered by a drunken General, after which the ex-Kaiser ordered that no woman must be shot without his personal sanction.

Collapse of a Warehouse.

LONDON, April 1. A seven-story warehouse in Liverpool stocked with beans collapsed to-day, burying employees in the cellar. Parties of police and bluejackets rescued the most after feverish efforts. Sixteen are still entombed beneath a hundred tons of "debris" and little hope is entertained that they will be saved. Cries for help are gradually fainting.

Troop Steamer in Distress.

LONDON, April 1. NEW YORK:—The steamer "Culgoa," with over a hundred returning troops, has sent out a wireless message stating that she is in distress 600 miles south-east of New York.

Bavaria and Germany.

A Breach.

LONDON, March 31. BERLIN:—A breach has occurred between the Bavarian and Imperial Governments in consequence of Bavaria's bid for Military Independence. The Bavarian Government has prohibited all recruiting for the volunteer army. The "Mittagszeitung" is of opinion that an estrangement will develop.

The Berlin Disturbances.

Arrest of an Independent Socialist.

LONDON, March 31. COPENHAGEN:—A message from Berlin states that the Independent Socialist, Herr Daemicke, second President of the Greater Berlin Executive Council, has been arrested on suspicion of being a ringleader in the January disturbances.

Disturbance in Amsterdam.

Demand for the Right to Live.

LONDON, March 31. AMSTERDAM:—Demobilised soldiers and the unemployed in Amsterdam formed a procession and marched through the streets carrying banners inscribed "We demand from Government the right to live." The demonstrators smashed the windows and plundered shops. The Police repeatedly charged with batons, but there were no serious casualties.

Militarist Power.

Last Desperate Venture.

LONDON, March 31. The "Daily News" learns from Paris that the official investigator whom the British Government employed during the War, has returned to Paris from Germany and has presented his report to the delegates. He regards seriously the coquetting of the Germans with Bolshevism and says that it is the last desperate venture of the militarists, who hope that, if Germany goes Bolshevik, she will drag the world down with her. The investigator expresses the opinion that many disorders attributed to participants were really originated by militarists, and a change of Government would be necessary to break the power of militarists. He forebodes a coalition between the Independent and the Majority Socialists and the middle-class Pacifists.

Bombay Chamber of Commerce.

Annual Meeting.

BOMBAY, April 3. Presiding at the Bombay Chamber's Annual Meeting on Wednesday, the Chairman, Mr. M. N. Hogg, dealt with various questions of public interest. Trade depression in India, he said, had been much aggravated by the prevailing scarcity. With good rains its considerable revival in the autumn could be hoped for the export trade in spite of the demand for raw material, cannot appreciably improve until freight rates have reached, or are near, a stable basis. Regarding readjustment of Capital and Labour, Mr. Hogg said strikes in Bombay Mills had brought prominently to notice the very unsatisfactory conditions under which industrial labour in India lived and worked. The problem was a difficult one, but he was convinced in the long run shorter hours and better housing were to pay whatever initial difficulties might be. In Bombay the question of housing was probably the most urgent and complicated by the geographical difficulties of their situation, but a solution must be found and he was glad that their new Governor had taken the question up with so much enthusiasm.

Referring to the Reform Scheme, Mr. Hogg said whatever degree of representation might ultimately be accorded to the European community under new constitutional scheme it was quite certain that they would be called upon to take a far larger and more active part in the political life of this country than in the past, and they must respond to that call to keep their proper place in India. Supply of men could only be forthcoming if the community, as a whole, took interest in public questions.

Referring to the I. D. F., the speaker said a very large majority of opinion among them favoured a compulsory basis for discharge of these responsibilities, and the Military authorities showed every disposition to meet their views and a series of provisional resolutions were agreed upon. Although the Chamber was in no way committed to these resolutions, they were in general accord easily reconcilable with the views of the Chamber.

Speaking on the passage difficulty, Mr. Hogg expressed the opinion that the Government's assurance in answer to his question in the Council that it was not their intention to divert Allied or Neutral shipping for repatriation of enemy subjects was satisfactory, but this question now in this country remained one of considerable difficulty. They (the Mercantile community) regarded it equally unthinkable that enemy subjects should be allowed to regain their liberty and remain in India. The only solution seemed to him was to utilise enemy shipping for their repatriation at the earliest possible moment and for this they must continue to press.

The "Holy Places."

Protest Meeting at Lucknow.

LUCKNOW, April 1. The Council of the All-India Moslem League at a meeting on the 30th instant passed a resolution protesting against the order of the Punjab Government forfeiting Dr. Ansari's speech and also against the attempt to give a new meaning to the words "The Holy Places" are immune from attack or molestation by British military forces" used in His Majesty's announcement regarding the Holy Places, in view of the occupation of Nadjif, Karbela, Baghdad, Jerusalem and the surrender of Medina on an actual threat by His Majesty's representatives. The Council considers the Secretary of State's reply to the resolution by the League at Delhi as unconvincing. The Council considers that to deprive the Khalifa of his territories amounts to interference with the question of the Khalifate and appointed a committee to draft a formal reply to the Government's letters.

Rangoon News.

RANGOON, April 2. Mr. Clement Campbell Ellis, one of the Managing Directors of Bullock Bros., Rangoon, died at Home a few days ago. He came to Rangoon in 1873 and left in 1895 to join the London Office. One of his sons is at present with the firm here.

The steamer "Bharata" arrived this morning hours late owing to machinery trouble. The necessary repairs are being rapidly executed and the agents expect that the steamer will be ready to sail again Thursday.

The sale of excise licenses for Rangoon resulted in increase of 24 per cent over the last year's prices, 30 per cent over the previous quinquennial average. The rise was most marked in licenses to sell opium and country fermented liquor, but public-house licenses for foreign liquor also improved.

It is reported the Government of India has sanctioned a new appointment of an Assistant Resident, on heavy work in the Mysore Residency and Mr. I. C. S., has been nominated for the post.

The Cotton Trade.

Question of Working Hours.

LONDON, March 20.

At a conference between the cotton operatives and employers the latter stated that they were unable to agree with the demand of the operatives for a reduction of hours from 55½ to 44 weekly without reduction of pay. The employers suggest the reduction of hours to 49½. They stated that the present state of trade warranted reduction of pay, pointing out that competition in India and Japan, where the situation with regard to the reduction of hours was in no way clear, could not be ignored and also that American competition was severe. The Conference adjourned until the 10th April to enable the operatives to consider the position.

British Labour.

Welsh Miners.

London, March 31.

The Conference of South Wales miners rejected the Sankey award and advised the miners, by a majority of 66, to vote against the acceptance of the recommendation of the Miners' Federation.

Cleveland Miners.

LONDON, April 1.

The Scottish Cleveland Miners Union has recommended acceptance of the Government's offer.

The Atlantic Flight.

British Airmen at St. John's.

ST. JOHN'S (NEWFOUNDLAND), March 31.

The British airmen, Hawker and Grieve, arrived here to-day with a Sopwith aeroplane for the Trans-Atlantic flight. They propose to start out on the 16th April, and hope to reach the British Isles in nineteen hours.

Sanitation in Bombay.

Review of Associations Work

BOMBAY, April 2.

Many useful activities and satisfactory years' work were disclosed at the annual general meeting of the Bombay Sanitary Association and the King George V. Anti-Tuberculosis League last evening. The Association was started in 1904 and had been the pioneer of voluntary sanitary work in India. It had provided not only a valuable institution, but had been a financial success. It has provided Bombay with a well-equipped Sanitary Institute, a Museum and a building, the Tuberculosis League, Maternity Homes and the Venereal League. These were well conducted institutions, thriving year by year. Owing to Dr. Turner's impending retirement, it had been suggested to the Committee to hand over the working of the Association to the Corporation of Bombay. Reports of the several Committees were read at the meeting. In the report of the previous year the medical officers in charge of the Tuberculosis section quoted authority for calling Tuberculosis a bedroom disease. They further add this year that the disease propagated from Tuberculosis houses, meaning thereby that certain known insanitary houses and other houses of infection would continue to be centres for the spread of the disease.

H. E. the Governor, who was in the chair paid a tribute of admiration to the devoted work done by Dr. Turner for the city of Bombay, and urged the immediate need for the improvement of sanitation of the City and creation of strong public opinion and public conscience in this respect. He thought public agitation was the greatest incentive to municipal and other reforms. He believed if there were decent housing conditions there would be no necessity for the anti-tuberculosis league. Things were getting worse in Bombay with the increase of population. They did not look after their work-people. His Excellency said:—I believe there is ample time yet for us by drastic steps to remedy the state of affairs, but quite drastic are required and there is no hope if only half were adopted. In doing so we shall make, but better make big mistakes to-day than leave as they are.

Manufacture of Potash.

CALCUTTA, April 2.

Under the supervision of the Superintendent of Agriculture the manufacture of potash from water hyacinth recently undertaken at the Sonaimuri centre in the district of Noakhali as an experimental measure. The supplied ash at a nominal price and about fifty-six lbs of potash in the form of crystals were obtained. The value and importance of potash as a manure for jute were explained to the people by the Superintendent of Agriculture.

Chromite Mines Closed.

BANGALORE, April 3.

In connection with the statement of Tiptur correspondent regarding the closing of the chromite mines it is too good that the license was granted to Ferin only for as with the district understanding that it would be extended. According to the local paper the mining agents of the company support this statement and wish to make it quite clear that the Government have done nothing without giving full warning.

It is proposed to hand over the German steamers are now lying interned in Java to the British Company. Their total number is said to be 30 or thereabouts and will be employed in carrying foodstuffs to many. It is understood that they will also be used to carry passengers from India to the United States, and thereby relieve the present traffic congestion. A representative of the B. I. Company has sailed for Calcutta for Java in this connection.

Disturbance at Delhi.

A Seditious Poster.

DELHI, April 3.

Last night the Police discovered from the Clock Tower a poster written in most violent language inciting to murder. It is understood that the poster was there about ten minutes before it was discovered. There was a slight disturbance again last evening at about 7-30 at the top of Adjutant Road, but the situation was well kept in hand and a small military party was picketed.

Non-Official Enquiry.

DELHI, April 3.

The following has been issued by the Secretary to the Non-Official Commission:—The Non-Official Commission appointed by the citizens of Delhi to inquire into the causes which led to the tragic events of the 30th March 1919, held its first sitting on the 2nd April, 1919, at the Congress office at 4 p.m. Five witnesses were examined up to 7-30 P. M., when the Commissioners adjourned to the Civil Hospital to examine one of the wounded, whose conditions was reported to be precarious and who it was feared might not survive till this morning. Colonel James, the Civil Surgeon, was good enough to make the necessary arrangements for the Commission to record the statement. The Commission will hold their enquiry to-day at 4 P. M., in the Civil Hospital, where the remaining eleven wounded are still to be examined.

Bengal Legislative Council.

CALCUTTA, April 3.

A meeting of the Bengal Legislative Council was held to-day, Lord Ronaldsday presiding, when there was a discussion of matters of general public interest in connection with the budget for 1919-20. Some twelve non-official members spoke to which three members of the Executive Council replied. The non-official members generally urged more provisions being made for the improvement of sanitation and education and outlay of expenses on agricultural and co-operative departments and strengthening of medical and technological education. They deplored the steady progress in drink and drug habits of the people and prayed for the check of the evil by Government action. They thanked the Government for the steps taken to combat malaria and hookworm maledies. One member thanked the Government, in spite of the enhancement of the rates of interest charged by the Government of India, no change had been made in the rate charged by the Bengal Government for loans to agriculturists. Mr. W. H. Whelps, representative of the Trades Association in the course of a speech said—I am convinced as a business man long resident in this great country that the welfare of Europeans in India is bound up with the best interests of the Indian People, that it behoves us to work hand in hand with the people and it equally behoves the patriots of India to cherish our comradeship and our energies in the advancement materially and morally of the body politic. There is I regret to say, still lingering in the minds of a few of my countrymen a sort of indefinable dread of the loss of prestige lurking in political reform. There was the same honest dread lurking in the minds of English conservatives when compulsory education was advocated in England fifty years ago. The dread was as I say, an honest one; but it was none the less a misplaced and unnecessary one as was proved before many years had elapsed. The conservatives of the present day are more liberal than the liberals of the former generation and I have not the slightest doubt that the spirit called liberal will continue to assert itself in English minds as it is striving to do in the minds of the leaders of thought in this country. Nothing can stop it. I am convinced that it is the will of God. If it were not so we should not have made the progress we have already made, we should not see the signs of progress we see to-day, we should not see the strivings after education and sanitation, and local self-Government in the cities and in the rural districts. It sometimes raises a feeling of distrust in the minds of the rich and the educated when they see leaders from among the people come forward as champions of the poor. But is not history in this respect repeating itself? Let us have therefore less suspicion of others who have a mind to co-operate for the general good even if their position in life is low and their education in book learning is defective.

The Maharaja of Burdwan then replied to criticisms made on the Departments of Sanitation and Education.

Mr. Cumming spoke on behalf of Agricultural and Co-operative Departments and Sir Henry Wheeler regarding police and Excise Departments. The Council then adjourned till Monday next.

Loss of S. S. "Sanctoria".

At the instance of Bengal Government a marine court of enquiry consisting of Mr. D. Swinhoe, President and Messrs T. S. Smith and J. H. Lindquist as members was held this morning for the purpose of making investigation into the loss of the S. S. "Sanctoria" on the 21st March when she went aground on sands known as James and Mary in the Hooghly. Mr. J. W. Orr, Deputy Legal Remembrancer, represented Government. In opening the case Mr. Orr said that questions which Government desired the court to answer were (1) was the steamer "Sanctoria" navigated with proper and seaman-like care; (2) was a good and proper look out kept; (3) was the loss of "Sanctoria" caused by wrongful act of default of the pilotmaster or any officers or was it due to any defect in the vessel her speed or machinery if in the opinion of this court any or all of above officers are to blame; does the court consider whether certificates should be dealt with? Mr. J. P. Fox, pilot of the "Sanctoria" was first witness examined. In the course of his evidence he said that in his opinion the loss of "Sanctoria" was due to the vessel not answering helm owing to defect in rudder. Mr. W. Ward, Captain of the steamer said that in his opinion the accident was due to Eddies. Mr. M. W. Short, second engineer, said that owing to some defect the vessel did not answer helm. The Chief Engineer, Mr. Walton and Mr. P. Herbert second mate could not say the cause of the accident. After witnesses were examined the court sat for an hour and finished the report which would be duly submitted to the Government.

National Protest Day.

Lahore Meetings Decision.

LAHORE, April 3.

Owing to recent incidents at Delhi and owing to, the Deputy Commissioner's warning to the signatories who called the national protest day meeting which was to have been held on the 30th March, but deferred to the 6th April at the last moment there had arisen differences of opinion amongst the organisers of the public meetings here and consequently a joint meeting of the Indian Association and the Punjab Provincial Congress Committee was held on Wednesday evening in order to make arrangements for a fresh protest meeting to be held on the 6th instant. The meeting lasted for three hours and sat till about eleven at night. Mr. Dookkal Chand Marang, Barrister-at-Law presiding. On the chairman putting before the house whether protest meeting should be held or not on the 6th April two proposals were put forward. The first was moved by Mr. Ratan Chand that the proposal of the Indian Association to hold the meeting as announced before be rejected and that no more meetings be held till the situation had improved. The second proposal was moved by Mr. Devraj Shanay, Bar-at-Law that a meeting should be held on the 6th April to request His Majesty the King-Emperor to veto the Rowlatt Act passed in the teeth of solid non-official opposition. On the proposals being put to house Mr. Ratan Chande motion was rejected and Mr. Devraj's motion was carried by majority, 24 voting for and 2 against the motion. It was also decided by a majority that the meeting should be an open meeting and if no suitable plan be found for this purpose it should be held in the Bradlaugh Hall.

Baroda Bank Branch.

Opened in Bombay.

BOMBAY, April 3.

H. H. the Maharaja Gaekwar to-day opened the branch of the Bank of Baroda in Bombay before a large gathering of members of banking and mercantile community. Mr. Lalubhai Samaldas in requesting the Gaekwar to declare the Bank open said the working capital in 1908 was 26 lakhs. It had now increased to two and half crores. He thanked the Baroda Government for showing its confidence on the Bank of handing over the treasury work of the state to the Bank.

The Gaekwar in declaring the Bank open said that such institutions are necessary not only in all towns but in all villages. During his visits he found that the people had to pay 9 to 12 per cent interest to obtain money. It was with a view to further industrial development that he not only gave all help he could to the Bank but passed necessary legislation in his State.

Bangalore News.

BANGALORE, April 3.

In connection with the issue of mining licenses in the State an extract from the recent Government Order on the policy in regard to the disposal of licenses has been just published. The extract states:—The Government are pleased to direct that in preference to refusing the applications in respect to minerals required for industrial purposes in the state certain minerals or certain areas containing such minerals as required might be reserved and notified in the Gazette from time to time, and that prospecting licenses subject to such reservations might be freely granted to applicants who are Mysoreans by birth or domicile and in exceptional cases to others also preferably those have already worked in the State for not less than five years.

The text of Mysore income tax bill is published in to-day's issue of Mysore Gazette.

Brief Telegrams.

There is no official confirmation yet, but it is generally stated that Professor Brijendralal Seal, of Calcutta, will be appointed Vice-Chancellor of the Mysore University. Criticisms about the organisation of the University has been appearing in the Press for some time past and the appointment of a Vice-Chancellor with experience of British and Foreign University organisation has been urged.

The City Coroner of Calcutta, on Wednesday, concluded the enquiry into the death of Mr. H. I. Miller, a retired European Engineer of the Eastern Bengal Railway, who was found dead in a room in a boarding house in Mangoe Lane from gunshot wounds, a rifle lying at his feet. The jurors returned a verdict that death was due to a gunshot wound caused by a person or persons unknown.

BANGALORE, April 3.

A Python twenty feet long and abnormally wide was killed in Strand Road, Moulmein on Sunday. It had just then swallowed a large fowl. The Burmans cut open and took away the flesh to which they attribute remarkable effects.

The Burma Government have decided to take no further action for the purpose of curtailment of houses of sale of intoxicating liquor.

The English edition of the newspaper published by the Punjab Publicity Committee is now closed.

The Hon'ble Saiyed Mahomed Abdur Rauf, Barrister-at-law, acts as an Additional Judge of the Lahore High Court for one year.

The Grand Fleet.

Promotions of Officers.

LONDON, April 2. The Admiralty states that Admiral John Jellicoe and Admiral Beatty have been promoted Admirals of the fleet in recognition of their distinguished services, during the war. Admiral Jellicoe hoists the flag as Admiral of the fleet in H. B. The "New Zealand" and Admiral Beatty hoists his in "Queen Elizabeth," the Flagship of Commander-in-Chief of the Grand Fleet. The Grand Fleet ceases to exist as such from April 7th, and Admiral Beatty will haul down his flag accordingly. As the result of this change, Admiral Madden is appointed Commander-in-Chief of the Home and Atlantic Fleets. Mr. Leveson will be vice-admiral, commanding the Second Battle Squadron of the Atlantic Fleet. Mr. Fremantle will command the First Battle Squadron of the Atlantic Fleet, Mr. Oliver the Home fleet. Mr. Keyes the Battle Cruiser Squadron of the Atlantic Fleet. Rear-Admiral Edmund Grant will be the First Naval member of the Commonwealth Naval Board, and Dumaresque commodore commanding the Australian Fleet.

Reconstitution of the Territorial Force. A Conference at Westminster.

LONDON, April 2. The Press Bureau states that a Conference was held to-day at Westminster, between Mr. Churchill and the representatives of the Territorial Force Associations. Mr. Churchill presiding, outlined the scheme to reconstitute the force as an essential and vital part of the defensive system. Recreating of pre-war Territorial Force Units was subject to such modifications as progress of modern weapons might render necessary. The territorial force officers should be eligible to command its Brigades, and fill positions on divisional and Brigade Staffs. Mr. Churchill emphasised that war record should make eighty per cent of qualifications of every man chosen to command a Territorial Unit and suggested machinery for consulting the local Territorial Association in preparing recommendation. Mr. Churchill hinted at utilisation of the present volunteer force for the purpose of reconstituting the pre-war National reserve. In conclusion he paid a warm tribute to the Territorials who had acquitted themselves in a manner to win the whole-hearted acceptance of their regular comrades and of the fine soldiers who came to our assistance from the Dominions and Overseas.

Preservation of Capital. A Committee Appointed.

LONDON, March 22. The Press Bureau states that with a view to preserving capital for domestic purposes within the United Kingdom and preventing avoidable drain upon foreign exchanges by export of capital. The Treasury has appointed a committee with Mr. Baron Cunliffe as chairman and including Sir Arthur Lawley Robinson, Agent General for Queensland, and Mr. Robert Little John to advise upon the applications for licenses for fresh issues of capital under defence of the Realm Regulation. Preference will be given "ceteris paribus" to cases in which proceeds will be applied in overseas Dominions.

Fighting near Blagovestensk. American Refusal to Co-operate with Japan.

TOKIO, March 26th.—In the House of representatives Mr. Manatke replying to an interpellation admitted the American refusal to co-operate in fighting near Blagovestensk but refused to admit that this was tantamount to insubordination, declaring that the refusal was probably due to difference in conception between Japan and America concerning the Bolsheviks.

Mainpuri Conspiracy Case. Trial of the Accused.

ALLAHABAD, April 3. The trial of 27 accused in Mainpuri conspiracy case has commenced before Rai Radha Rama Bahadur, District Magistrate of Mainpuri. Dalap Singh, the first witness said he was a student in the Mission High school. Shounrathan one of the accused gave him books to read the object being to help in turning out the British and that he should know how badly the British treated them. Witness was also told they would get him made member of the society. Witness was made to sign a form containing oaths. In opposition to lectures given by Christians some accused used to preach in bazar and sang Home Rule songs with the object of obtaining more members for the society. Witness described making of shots by some of the accused.

Quite in Indian Frontier.

SIMLA, April 2. (Delayed in Transmission) Latest transfrontier news is to the effect that everything is very quiet not only in tribal areas but also farther afield in Afghanistan. People are busy with their internal and domestic affairs and for the moment peace and tranquillity reign.

The Hon'ble Pundit Lagat Marain is prosecuting on behalf of the Government and Mr. P. D. Tandon of Allahabad with others are defending the accused.

ALLAHABAD, April 4. In the Mainpuri conspiracy case approver further examined gave an account of how he was threatened by Shea Krishna with pistol unless he signed a letter. Witness was prepared to forego his family if the society helped him. Witness also identified various articles including pistols daggers and books.

War Material to Rumania.

Allied Military Measures.

LONDON, March 30. The Council of Four is methodically working the meeting thrice daily. Utmost reserve is maintained with regard to the outcome of the deliberations. But it seems certain that a certain amount of war material and equipment will be sent to Rumania with a view to the military measures necessitated by the establishment of Bolshevik rule in Budapest.

Preliminary Peace Agreement. Delayed by German Attitude

LONDON, March 31. It is now believed doubtful whether Mr. Lloyd George will attend the next sitting of the British Industrial conference on April 4th. He may be required in Paris where Preliminary Peace Agreement is being delayed by the German attitude regarding the Danzig question, and the problems connected with demarcation of the Rhine provinces. As regards the latter question, the chief difficulty arises from France's desire to annex the Saar Basin which the British and American delegates oppose. There has been much discussion touching the guarantee which France will receive against German aggression in the event of Non-annexation.

The Military Service Bill. Third Reading Passed.

LONDON, March 31. In the House of Commons, Mr. Churchill speaking on the Military Service Bill said:—The cost for 1919 for the army of occupation was estimated at 133 millions after deducting seventy millions recoverable from Germany. It was expected to recover by salvage an amount two or three times greater than the cost of the armies of occupation for the current year. From the White sea to the Caspian there was a smouldering corridor of flame. Little States were in direct peril and immediately we brought back the armies we would be powerless to influence the course of events in Europe.

Distribution of Troops.

The distribution of troops would be approximately as follows.—Britain 176,000, France 120,000, The Rhine 264,000, Italy and adjacent regions 10,000. The presence of troops in the last-mentioned areas was due to the request of both parties in order to adjust the lamentable differences between Italy and Jugo-Slavs, and prevent troubles between the local populations in places where troops of no other nation would be welcome. There were no troops anywhere engaged in a more meritorious and beneficial task. In the middle Caucasus there were 75,000 which he hoped would be soon substantially reduced. They were retained at present merely to prevent uprisings until decisions were reached by the Peace Conference. In Mesopotamia, there were thirty thousand, and in North Russia and Siberia twenty thousand, of these the Armies of occupation numbering 859,000 there were 208,000 non-combatants.

Voluntary Means.

It was impossible to get forces required by voluntary means before Peace Treaty was finally ratified.

The Situation in Egypt.

Referring to the criticism that the situation in Egypt was due to the Military Government, Mr. Churchill remarked that whatever might be said of British Soldiers and Generals they were more in demand in every country in the world as lawgivers and pacifiers than soldiers of any other country. (Cheers). As a matter of fact the British Rule under which Egypt had prospered so enormously had never been military but civilian. In time of War exceptional steps had been taken, but the country had been administered through the civilian authorities.

Third Reading Passed.

The Bill then passed its third reading.

Situation in Egypt.

Statement by Lord Curzon.

LONDON, March 24. In the House of Lords Lord Curzon said:—News from Egypt was less anxious. The recent manifestations had been predatory rather than political. The gratifying feature had been the behaviour of the Egyptian Officials and the Army Police. He emphasised that his Majesty's Government has never entertained slightest disinclination with regard to the Ministers Rushdi Pasha and Adly Pasha coming to England as discussion with them as to the exact form, which the British Protectorate was to assume in future, was always regarded by us as of capital importance. But with regard to Saad Zaghloul Pasha and others who had organised the present movement, there was no common ground for discussion and their presence here would be generally misunderstood in Egypt where it would be interpreted as evidence that we were willing to consider the complete abandonment of our responsibilities.

BOMBAY, April 1. The newly constituted Bombay Municipal Corporation met for the first time on Thursday when they elected their president for the year. There were three candidates in the field. The choice of the Corporation fell on Mr. Cowasji Jehangir who obtained 32 votes with Mr. J. B. Petit next 26.

CALCUTTA, April 4. The Bengal Provincial Conference has been postponed indefinitely.

The Bengal National Chamber of Commerce has issued the following statements:—Bengal National Chamber of Commerce while not supporting the Rowlatt Act is of opinion that passive resistance in any form including the closing of shops and places of business would be detrimental to public interest.

The American Commander.

Leaves for Home.

LONDON, April 1. ADMIRAL SIMS—the American Commander in European Waters, has left Southampton for Home.

British Army on Rhine.

Marshal Haig's Inspection.

COLOGNE.—Marshal Haig to-day inspected the British Army on the Rhine after which he left for England.

Strike Spreading.

The strike in German coalfields is spreading. Thirty-seven thousand miners being now idle demanding six hour day, recognition of Soviets, formation of revolutionary workmen's guard and closer relations with Russian Soviets.

Insecurity Rhenish Region.

Station Raided by Thieves.

COPENHAGEN.—Insecurity in Rhenish and West-Phalian Industrial Region is increasing. Thieves raided the station at Dortmund and stole half a million marks intended for wages.

Dealings with Enemy During War.

Court-Martial of Senator Humbert.

LONDON, April 1. Court-Martial has begun of Senator Humbert and others charged with having dealings with the enemy during the war. Sensational revelations are expected.

Bezwada Taluq Ryots' Association and Satyagraha.

BEZWADA, April 6. Bezwada Taluq Ryots' Association resolved to observe Sunday the sixth instant as fasting day. A Taluq Ryots' gathering will be held at Kolavennu, to protest against Rowlatt Act, that evening. [By wire.]

Sixth instant, Sunday has been resolved to be observed as a national humiliation, and fasting prayer day in Bezwada. Preparations are progressing satisfactorily.—(By Wire).

Mahatma Gandhi.

His Letter to the Press.

BOMBAY, April 4. Mr. M. K. Gandhi who arrived here this morning has written the following letter to the press:—It is alleged against the Delhi people assembled at the Delhi Railway Station [1] That some of them were trying to coerce sweetmeat sellers into closing their stalls. [2] That some were forcibly preventing people from playing tramcars and other vehicles. [3] That some of them threw brickbats. [4] That the whole crowd that marched to the station demanded the release of men who were said to be coercers and who were for that reason arrested at the instance of the railway authorities. [5] That the crowd declined to disperse when the Magistrate gave orders to disperse. I have read Sanyasi Swami Shradhanandji's account of the tragedy. I am bound to accept it as true unless it is authoritatively proved to be otherwise and his account seems to me to deny the allegations 2 and 3. But assuming the truth of all allegations it does appear to me that the local authorities in Delhi have made use of a Naasmith hammer to crush a fly. On their action however in firing on the crowd, I shall seek another opportunity saying more. My purpose in writing letter is merely to issue a note of protest to all Satyagrahis. I would therefore observe that the conduct described in the 1 to 4, if true, would be inconsistent with the pledge. The conduct described in allegation consistent with the pledge but if the allegations the conduct was premature, because the disobedience of orders that may be issued by trustees under the Riot Act. I am anxious to be clear as I can that in this movement we can be put upon people who do not accept our suggestions and advice, the being essentially one to secure the freedom for all. Satyagrahis cannot demand release of those who might be arrested justly or unjustly. The essence of the pledge is imprisonment and until the committee decides breach of the Riot Act, it is the duty of Satyagrahis without making the slightest ado Magisteri to disperse etc and thus to demonstrate their nature. I hope that the next Sunday at meetings, all speeches will be free from anger or resentment. The movement depends entirely upon perfect self possession, restraint, absolute adherence to truth and capacity for self suffering. Before closing this I would add that in opposing the Rowlatt L. Satyagrahis are resisting the spirit of terrorism behind it and of which it is a most glaring symptom. Delhi tragedy imposes an added responsibility Satyagrahis of stilling their hearts and going on struggle until the Rowlatt Legislation is withdrawn.

The Government of Bombay with a view to local boards and Municipalities whose duty it provide adequate medical relief and establish and dispensaries, have promised grants in aid half the cost of such buildings and advance half the share of the local bodies, the cost repaid 20 years at 5 per cent interest.